

МІСЦА

ЧАСОПІС ЛЬВІВСЬКОЇ АРХІЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛІЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

• КВІТЕНЬ • 2007 РОКУ БОЖОГО • ЧИСЛО 4/33 •

2 – 3 стор.

Офіційно. Інформує канцелярія
Архієпископа.

Новини з життя Архієпархії.

4 – 5 стор.

Новини з життя Церкви.

Мандруючи Інтернетом.

6 - 7 стор.

Скалічені доли. Подай мені руку,
Маріє!

Ій судилося стати їмостою.
“Алые паруса”, або декілька думок
з приводу столітньої дати.

8 - 9 стор.

10 - 11 стор.

Катехизмові правди.

200-річчя відновлення Галицької
митрополії.

Пасхальна свічка.

Христос Воскрес!

**ВСЕСВІТЛИШИМ ТА ВСЕЧЕСНИШИМ ОТЦЯМ, ВИСОКОПРЕПОДОБНИМ
І ПРЕПОДОБНИМ ОТЦЯМ, ЧЕНЦЯМ ТА ЧЕРНИЦЯМ, ДОСТОЙНИМ МИРЯНАМ
НАШОЇ АРХІЄПАРХІЇ**

**Мир у Господі і Боже благословення!
Христос Воскрес!**

Дорогі в Христі! У першій книзі Макавеїв читаємо про великого первосвященника, вождя і начальника юдеїв Симона, котрий оточив місто Гезеру, здобув його і твердиню, очистив доли від кумирів, викинув з міста всяку нечистоту. Ворогам дав мир, але повиганяв їх та очистив кріпость від усякої гидоти (пор.: 1 Мак. 13,41-49). А потім «юдеї ввійшли до неї (кріпості) з похвалами, пальмовими галузками, під звуки арф, цимбалів та гусел... бо був знищений між Ізраїлем великий ворог. Постановлено щороку з радістю святкувати це свято» (1 Мак. 13,51-52).

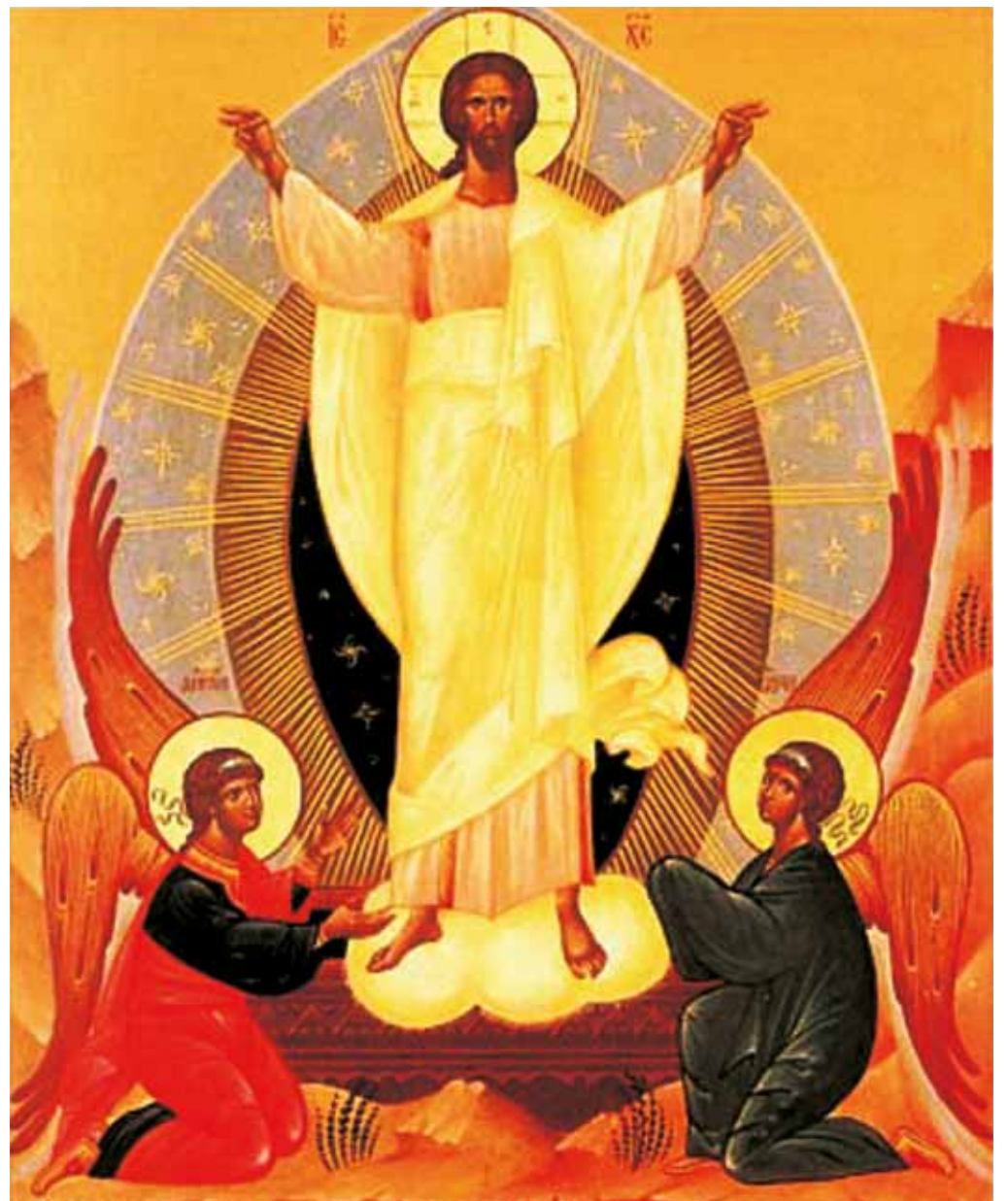
А ми, дорогі брати і сестри, чи не маємо радіти з того, що Ісус Христос, правдивий Бог, прийшов у світ, прийняв людське тіло, навчав людей правди і добра, чинив чудеса, настановив апостолів та їх наслідників; на жаль, був зраджений одним із своїх учнів, а інші ганебно залишили його в часі переслідування. Потім Спаситель переніс нелюдські катування і глум, прийняв з радістю хрест, на котрому помер; був похований у гробі, – а третього дня славно воскрес! Його Воскресіння – перемога над дияволом та його слугами, перемога над злом, гріхом, темрявою, зіпсутим світом та ідолами. Воскресіння Сина Божого – це радість християн, світло для народів, шлях до спасіння, спокій для серця, тріумф душі. Радіймо завжди з усіма небесними силами! Радіймо, тому що «замість Єви – Марія, замість дерева пізнання добра і зла – дерево хреста, замість смерті Адама – смерть Господа. Деревом переміг Адама диявол, хрестом поразив диявола Христос» (св. І.Золотоустий, «Слово на Святу Пасху», п.2). Сьогодні радіє вся Вселена, сьогодні у радості єднаються небесні сили із людьми, оскільки це – свято перемоги добра над злом, великий тріумф Сина Божого, що приніс нам спасіння та визволення від гріховної неволі.

Це – правда, що Адам був створений із земного пороку (пор.: Бт. 2,7), але правда теж, що Господь вдихнув йому у ніздрі життя та створив людину на Свій образ та Свою подобу (пор.: Бт. 1,26). Отже, людина має у собі, крім земного, більше божественного, а «ми земні не тому, що так були створені, але тому, що согрешили, бо спочатку гріх, а потім смерть. Не походження людини із землі тільки чинить людину пороком, тому що і Господь був із того ж складу, але поповнення земних діл (гріхів); рівно ж небесним чинить життя, достойне неба» (св. І.Золотоустий, Бесіда 42 на 1Кор.). Загалом, людина слабка, але її сила «виявляється у безсиллі» (пор.: 2Кор. 12,9).

Що означає сила у безсиллі? А це значить, що коли нас переслідують в ім'я Бога та ім'я правди і ми терпеливо це зносимо – ми переможці над тими, хто нас гонить; ми – сильні без зброї, а тирані – безсилі проти нас, хоч володіють зброєю та посідають владу. Хоч ти, людино, упокорена й топтана ногами від катів, та ти – вождь, що володіє своєю природою, ти – лідер, бо приборкуєш її неупорядковані прояви, а кати – огидні невільники і служителі пристрастей та поплічники злих духів. Яка несамовита боротьба ведеться не з ким-небудь, а кожна людина провадить сама з собою, із ворогом-дияволом та його слугами! І всі ми поділяємося на друзів Христових або його недругів; на прибічників сатани або його ворогів. Перед Богом ніхто не стоїть посередині та не займає нейтрального місця, а кожна людина – з Богом або проти нього. Кожна особа, котра живе нечесно й нечестиво, поводить нахабно та обрала неправду за приклад свого життя, вплуталася у різні роди гріхів, – хоч би здобула високий духовний сан чи піднялася і займала якесь почесне місце в політиці чи іншому уряді, була оточена охороною, посідала великі багатства, з ніким не рахувалася, вигравала справедливо чи несправедливо всі суди, диспути й суперечки – кінець усьому прийде і відповісти потрібно буде перед справедливим Суддею – Творцем.

Радійте сьогодні усі і не нарікайте, що вам бракує чогось, тому що найбільший брак – це недостача чистого сумління. Сьогодні Христос поразив диявола, а на небі – велика радість від одного лише наверненого грішника (пор.: Лк. 15,7). Тоді яка невимовна радість від визволення всього світу з-під влади диявола! Але цю вільність Божої дитини потрібно собі присвоїти чесним та богоугодним життям, адже за гроші та багатства чесного життя ніде не купиш.

Воскресіння Христове – духовне свято, тому бідний не може його принизити своєю вбогістю, ані багатий не може його підняти на висоту своїм багатством

(пор.: св. І.Золотоустий, «Слово на Святу Пасху»). Син Божий нам усім дарує це велике свято і для нього немає різниці, хто ми, бо Він не глядить на лиця людей (пор.: Мт. 22,16), а дивиться на серце людини і бажає дати їй духовні дари, радість та праведну свободу духа. «Для такого свята і торжества потрібні не гроші та не надлишки, але одна добра прихильність духа і чистий розум» (св. І.Золотоустий, «Слово на святу Пасху», п. 4).

Святкуймо радісно це свято, бо це – Воскресіння Христове, Воскресіння Господнє! Син Божий воскрес, розірвав вічні кайдани смерті! Тож біжімо Йому назустріч не тільки зі свічками у руках та прибрані в достойну зовнішню одягу, але наповнені світлом Господнім, принесімо Йому очищену душу та смиренне серце. Господь усіх воскресив до гідного духовного життя, тож візьмімо Його у нашу історію, присвоїмо Його нашій особистості! Приймаймо достойно «нове пиття» Його Тіла та Крові, покавшись щиро у своїх гріхах, бо Він не бажає нас судити (пор.: Ів. 8,11). Відвалімо каміння провин від наших безсмертних душ разом із Воскреслим Христом, покиньмо грішне та скрите життя у гробах, бо сьогодні Христос розірвав кайдани смерті! Вийдімо на волю і будьмо вільними дітьми Божими! Він помер, як безгрішний, святий пресвятих, щоб нас, грішників, звільнити від неволі вічної смерті. Нехай грішна неволя буде нам чужою! Хай духовний бруд не плямить наших сердець! Чому маємо бруд та негативну енергію носити, коли можемо бути чистими та зарядженими світлою енергією Христового Воскресіння! Ми уже не сини та дочки темряви, але Божого світла! Хай із цим святом Воскресіння Господнього світло Його засвітить у кожне серце та душу!

Прийміть усі сердечне вітання зі святом Пасхи Господньої! Хай радість цього свята завітає в кожну оселю багатих та бідних! Хай наповнить світлом здорових та немічних, забутих та покривджених! Вітаю усіх вірних нашої Архієпархії, військових та службовців, владу і підвладних, тих, хто в лікарнях та в'язницях, в дорозі та прибитих якимось горем! Скервую свої слова привітання до християн та нехрищених, інших віровизнаних і бажаю, щоб радість від свята Воскресіння Ісуса Христа діткнула добром кожне серце людини!

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!
+ ІГОР, Архієпископ Львівський УГКЦ

офіційно

**Великодні привітання
Блаженнішого Любомира,
Верховного Архієпископа
Києво-Галицького
Української
Греко-Католицької Церкви**

ПРЕОСВЯЩЕННИМ ВЛАДИКАМ, ВСЕСВІТ-
ЛІШОМУ, ВСЕЧЕСНІШОМУ ДУХОВЕНСТВУ,
ПРЕПОДОБНОМУ МОНАШЕСТВУ, ДОРОГИМ
МИРЯНАМ УГКЦ ТА ВСІМ, ХТО, НЕЗАЛЕЖНО
ВІД КОНФЕСІЙНОЇ ПРИНАЛЕЖНОСТІ, З ВІД-
КРИТИМ СЕРЦЕМ, БАЖАЮЧИ ДОБРА ВСІМ
СВОЇМ БЛИЖНІМ, СВЯТКУЄ
ЦЕЙ ВЕЛИЧНИЙ ПРАЗНИК.

Дорогі у Христі,
Христос Воскрес!

Наприкінці цього листа написано: «Дано в Києві, при Патріаршому соборі Воскресіння Христового». Дано в Києві, але дано всім вам, де б ви не були: на рідних українських землях, на поселеннях, на місцях тимчасового побуту. Всіх вас, де б ви не перебували, сердечно вітаю!

Я згадав про храм, який споруджуємо на березі могутнього Дніпра, для того, щоб підкреслити, що, незалежно від місця на земній кулі, де ми в ці дні святкуємо Воскресіння Христове, ми всі, що звернені обличчям до Патріаршого собору в Києві, – об'єднані. Наш храм – це не звичайна кам'яна споруда, це – символ нашої єдності. Ми відчуваємо, що маємо щось спільне, що нас єднає одне з одним та з Господом Богом. На підставі ж такої єдності хочемо, відчуваємо потребу об'єднання далеко ширшого і глибшого, на яке сьогодні ми можемо тільки сподіватися і яке своїми молитвами й зусиллями хочемо приблизити.

Патріарший собор Христового Воскресіння нагадує нам важливий, ключовий момент в історії людства – Воскресіння Господа нашого Ісуса Христа, перемогу добра над злом. Уявімо собі тепер, що ми не тільки звернені обличчям до цього храму, але й дивимося також від храму. Стоїмо немов би плечима до нього, ідучи у світ, натхнені думкою, переконанням, святою вірою в Христове Воскресіння. Ми відчуваємо себе посланцями, які мають нести у світ Добру Вістку про Воскресіння, які живуть, не тільки шукаючи спасіння і добра для себе, але як ті, кому доручено ділитися з усіма тою доброю новиною, що Христос воскрес.

Будьмо свідомі цього нашого завдання. Воно може бути реалізоване по-різному, залежно від обставин, у яких перебуваємо. Але зміст його однаковий: «Христос воскрес!». Бог є єдиним джерелом правди, який може всюди на земній кулі дати нам відповідь на пекучі питання щоденного життя, силу і відвагу робити те, що добре для нас і наших ближніх, хто б вони не були. Христове Воскресіння – це запевнення присутності Божої сили в нас, що здатна допомагати нам творити добро.

Вітаючи вас у цей святковий день Христового Воскресіння, з цілого серця бажаю, щоб у приналежності до храму на березі Дніпра ви знайшли для себе силу й розв'язання життєвих потреб. А водночас – мужність бути носіями Христової правди.

Христос воскрес!
+ ЛЮБОМИР

Дано в Києві, при Патріаршому соборі
Воскресіння Христового

20 березня 2007 року Божого

**Інформує
канцелярія Архієпископа**

У хрестопоклонну неділю відбувся Хресний хід вулицями м. Львова. Почався цей хід від церкви св. Михаїла і закінчився у соборі св. Юра. В оточенні численного духовенства Хресний хід провадив архієпископ Львівський Кир Ігор Возьняк wraz із Владикою Глібом Лончиною. Похід налічував велику кількість вірних. На його початку до учасників звернувся Владика Гліб. Під час ходу читалися розважання над страстями Христовими, а на його закінчення – уже на подвір'ї собору св. Юра – до учасників Хресного ходу зі словом звернувся Владика Ігор Возьняк. У своєму зверненні він, зокрема, подякував усім за активну участь у цьому молитовному поході, а також виголосив повчальне слово.

Наступної середи Преосвященний Ігор у черговий раз відвідав семінаристів Львівської духовної семінарії, де відслужив Літургію напередосвячених Дарів. На закінчення Літургії Архієпископ звернувся до семінаристів із повчальним словом. Він, зокрема, запропонував розважити над текстом із книги Буття 9,18-10,24 – яке читалося на Богослуженні. Йшлося про Ноя, який, упившись вином, лежав нагий, а також про його сина Хама, який, побачивши це, поглузував над батьком перед братами. Владика закликав шанувати своїх батьків, навіть тоді, коли, на нашу думку, вони цього не заслуговують, пам'ятаючи, що їм насамперед, завдячуємо даром нашого життя.

У переддень Квітної неділі в архикафедральному соборі св. Юра владика Ігор відслужив Велику вечерню з Литією. По її закінченні Архієпископ мирував вірних.

У Квітну неділю Архієпископ Львівський Ігор Возьняк служив Архієрейську Божественну Літургію у соборі св. Юра. Наприкінці Літургії Владика виголосив повчальну проповідь про події у Витанії, куди прибув Ісус із своїми учнями, як про це оповідає недільне Євангеліє. На завершення проповіді Кир Ігор також закликав вірних: «Хай все огидне та грішне буде сьогодні потоптане, а до свята Воскресіння Христового прийдімо освячені та змінені на краще! Полюбімо Бога правдиво і назавжди!». По завершенні Літургії Владика освятив і щедро окропив лозу, котру тримали у руках як діти так і дорослі..

У понеділок Страсного тижня в церкві св. свмуч. Йосафата, що на Замарстинові, Кир Ігор Возьняк відслужив Літургію напередосвячених Дарів, де цього дня відзначали 48-му річницю від дня смерті блаженного свмуч. Миколая Чернецького. Після Літургії було відслужено Молебень до Блаженного священномученика та відбулося помазання освяченою оливою вірних на оздоровлення. Наприкінці Владика виголосив проповідь про Господні страсті, також згадавши і про терпіння бл. св. Миколая Чернецького. Закінчив своє слово Владика такими словами: «Хай рани Христові дарують нам щирий жаль за гріхи та велику любов до Небесного Отця!».

**Друга річниця від дня смерті
Слуги Божого Папи Івана Павла II**

2 квітня, в перший день Страсного Тижня, у Лятеранській базиліці св. Івана о 12 годині відправлялося богослужіння Шостого Часу, після чого відбулося офіційне закриття дієцезіального розслідування життя, чеснот і святості Слуги Божого Папи Івана Павла II, потрібне для його беатифікації. Богослужіння та офіційну частину очолив кардинал Камілло Руїні, папський вікарій Риму. Під час церемонії зібрані Трибуналом матеріали будуть передані Конгрегації у справах святих. Мова

йде про декларації свідків, запропонованих монсенйором Славоміром Одером, постулатором справи Івана Павла II, та про документи Історичної Комісії. Випадкові свідчення, що надійшли на адресу постулатора, будуть корисними для потвердження святості, чеснотливого життя Івана Павла II. Пригадуємо, що відкриття процесу відбулось 28 червня 2005 року – менш ніж три місяці після смерті Понтифіка, на що був необхідний дозвіл Святішого Отця Венедикта XVI.

Подаруйте їм Великдень

8 квітня о 10.00 в дворику львівської ратуші Мальтійська служба допомоги пригощатиме Великоднім сніданком 300 малозабезпечених людей похилого віку. Крім цього, 40 людей з обмеженими фізичними можливостями, які не зможуть дістатися до Великоднього столу, отримають продуктові набори.

Дорогами наших предків

У далекому передвоєнному 1935 році стараннями Львівського культурно-просвітницького товариства "Боян" на могилі співавтора українського Гімну "Ще не вмерла Україна...", священика-композитора Михайла Вербицького було поставлено надгробний монумент з тесаного каменю, привезеного з Подільської Теревовлі. На камені зображена старовинна арфа зі струнами, а напис свідчить: "Піонерів української пісні отцю Михайлу Вербицькому" (Товариство Боян). Власне цей монумент захо-

ронив і зберіг для нас місце його вічного спочинку. Тепер з постановом незалежної Української держави пробудилася народна пам'ять, і ми, часом з великими труднощами та перешкодами по обидві сторони українсько-польського кордону, відновлюємо історичну справедливість. Так, 4 березня 2007 року Божого, у 192 річницю від дня уродин священика-композитора, чисельна делегація громадськості Львівщини, яку очолював голова Львівської обласної державної адміністрації п. Петро Олійник, взяла участь у молебні-реквіємі на могилі цього славного сина українського народу.

Делегація Львівщини складалася з групи Українського реєстрового козацтва на чолі з отаманом Львівського обласного товариства – генерал-лейтенантом УРК п. В. Зденянчином, представників суспільно-культурних товариств "Надсяння", "Любачівщина", "Лемківщина", очолюваних багатолітнім

головою і невтомним дослідником, професором п. В. Середою, представників Яворівської районної ради та держадміністрації, а також сподвижників та спадкоємців великої справи отця Вербицького – За-

служеної хорової капели "Боян" зі Львова, котра, без сумніву, піднесла і звеличила це історичне дійство, котре стає вже доброю традицією. З Варшави сюди прибув посол України в Польщі п. О.Моцик, консули України в Любліні, культурно-просвітницькі товариства з Перемишля, учні української гімназії ім. Маркіяна Шашкевича, священик-парох з Хотинця зі своїм причетом і вірними, українська громада польського пограниччя, високодостойні представники державної влади Республіки Польща.

У співслужінні о. митр. прот. П. Зеленоуха, о. митр. прот. Й. Лучита, протоієреїв М. Михайлишина, С. Степана, богослужіння очолював і зворушливу та повчальну промову виголосив Високопреосвященний Митрополит Іван Мартиняк. Почесну стійку біля могили тримала українська молодь та представники УРК у військових одностроях. Довкола майорили державні та козацькі прапори. Було виконано Гімни Польщі та України. Численні виступи біля

могили, вінки та квіти, що лягли до підніжжя постаменту засвідчили велику шану й повагу до українського священика і митця.

Далі наша дорога пролягла до колишнього українського села Павлокома, котре, як і інші мирні українські села Надсяння та Закерзоння спіткала жаклива трагедія. Навколо нас розкинулися чудесні весняні краєвиди зі слідами нашої давньої української культури, зокрема пам'яток церковної архітектури, що, на жаль, стоять без догляду, знищені, обдерті, залишаючись німими свідками тих сумних і трагічних подій недавньої історії. Стоячи тут "в одну громаду скуті", засуджуємо горезвісну акцію "Вісла" і просимо Всемогутнього Бога, щоб по обидва боки українсько-польського кордону, де були села і хутори, церкви і костели, каплиці і цвинтарі, де пульсувало і вирувало колись життя, жоден клаптик землі ніколи більше не поростав здичавілими садами, а родючі землі не лежали перелогом, щоб на наших святинях не спочивало тавро новітнього варварства.

Повертаючи з Польщі наша група Українських реєстрових козаків з почуттям обов'язку відвідала родинне містечко останнього командувача козацької Січі і легендарного провідника Української Повстанської Армії – Романа Шухевича, де біля підніжжя його пам'ятника було запалено лампади і проведено спільну козацьку молитву.

о. митр. прот. Йосип ЛУЧИТ

Почути голос Господа...

З ініціативи Молодіжної комісії Львівської архієпархії Української Греко-Католицької Церкви 14-18 березня у Свято-Преображенській обителі сестер-василіанок, що знаходиться у с. Береги Пустомитівського району Львівської області, серед лісів і далеко від суєтного міського життя, відбулися реколекції-семінари для учасників молодіжних християнських спільнот та організацій. Реколекції-семінари слухали «Діти св. Вінцентія», «УМХ», «Обнова», Центр мирянського лідерства, «Посвіт», «Pro life», «Родина», Марійська дружина (з церкви св. Онуфрія), «Містична троянда» (церква св. Андрія), Християнська студентська рада, «Довіра», «Добрий пастир», «Всі святі».

Програма реколекцій була чітко продумана, інформаційно і духовно насичена, наповнена цікавими ідеями, акціями. День починали з Утрені та Служби Божої, за сніданком слухали Євангелію від Марка. Реколектанти почули лекції на теми: «Бог і ми», «Молитва і поклонання», «Синтеза Божого поклонання», «Верховні апостоли», «Анатомія

гріха» та інші. Упродовж ранку аж до пообіддя учасники мали мовчанку – час, щоб застанувитися, проаналізувати почуте, порозмовляти з Богом. Як зазначав св. Єфрем Сирійський, «У мовчанні душа чує тихий голос Господа та зустрічається з собою...». Також у програмі були Забавні вечори, які провадив отець-диякон Любомир Гладюк та сестра Михайла Лизак. Саме під керівництвом сестри реколектанти поставили біблійну драму «Зустріч самарянки з Ісусом», пережили події того часу по-своєму, поділилися думками стосовно зіграних ролей, провели паралелі із сучасним життям і зробили конкретні висновки... Переглянули фільм «Острів», який справив надзвичайно позитивне враження на всіх присутніх. Щовечора молодь співала пісні Тезе і слухала «Слово надобраніч» від отця-диякона Любомира Гладюка.

Незабутні враження залишила і «Хресна дорога», яку олицями обителі зорганізували реколектанти. Процесія зі свічками, читаючи уривки з Євангелія, зупинялась на

кожній підготованій стації, молилася, переживала і пригадувала страждання Христа, який ішов на Голгофу. Хід закінчився у каплиці монастиря спільною молитвою, а кожний учасник отримав свій хрест, виготовлений з гілочок – як нагадування про те, що кожен має свій ексклюзивний хрест і мусить його нести.

У суботу всі учасники реколекцій сповідалися. Перед тим отець Андрій Березівський наголосив на важливості належно підготуватися до сповіді, провести іспит совісті, відмовити покаяння, старатися зробити добрі постанови, щоб зблизитися до Бога.

Також під час зустрічі-семінару в конференц-залі учасники реколекцій представили свої організації, спільноти, розповіли про напрями їхньої діяльності тощо. Особливо активно молодь працювала над створенням Координаційної ради, яка б згуртувала молодіжні організації та спільноти, допомагала їм. Вражала ініціативність присутніх, що свідчить про небайдужість молодих людей до Церкви, бажання робити конкретні

справи для поширення християнської віри і правд Української Греко-Католицької Церкви. Випрацьовано мету, завдання, структуру Координаційної ради, вибрано її Координатора – голову Молодіжної комісії отця Андрія Березівського, домовлено про зустріч членів Ради, яка відбудеться 10 травня о 18.30 в залі засідань курії Львівської архієпархії.

Реколектанти переглянули кліп Молодіжного собору Львівської архієпархії, який відбувся у жовтні 2006 р. Б., отримали матеріали цього Собору (гімн Молодіжного собору, анкету «Молодь у Церкві 3-го тисячоліття», доповіді, резолюції, пропозиції, список учасників, слово архієпископа Ігоря Возняка, фотографії).

Особливо хотілося б подякувати сестрам-василіанкам, які гостинно прийняли учасників реколекцій, з розумінням поставилися до молодих людей і створили якнайкращі умови перебування у цьому прекрасному місці.

Анна-Марія ВОЛОСАЦЬКА

коротко

СВЯТКУВАННЯ В ПАТРІАРШОМУ СОБОРІ

Цього року, як і минулого, у Патріаршому соборі Воскресіння Христового Української Греко-Католицької Церкви у м. Києві (вул. Микільсько-Слобідська, 5) будуть відслужені богослужіння Страсного та Світлого тижнів. Вперше ці особливі богослужіння, які обрамлюють найбільший празник церковного року – Великдень, були відслужені у 2006 році, адже щойно 19 січня 2006 року, на празник Богоявлення Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, в Патріаршому соборі було звершено першу Божественну Літургію.

ВЕЛИКОДНІ ЗАБАВИ ВІД ЛЬВІВСЬКИХ ПЛАСТУНІВ

У неділю, 8 квітня 2007 року, у Шевченківському гаю львівські пластуни проведуть великодні забави для дітей і дорослих. Забави проводитимуться на головній галявині музею біля церкви орієнтовно з 12.00 до 19.00.

ІНСТИТУТ ЦЕРКОВНОГО ПРАВА УКЛАДАЄ СПИСОК УКРАЇНСЬКИХ ТА УКРАЇНОМОВНИХ КАНОНІСТІВ

29 березня 2007 року у приміщенні Інституту церковного права ім. свщмч. Андрія Ішака Українського католицького університету відбувся науковий семінар. Його учасниками були Преосвященний владика Софрон (Мудрий), член Синодального трибуналу УГКЦ, директор інституту митр. прот. Михайло Димид, знавці церковного права.

ПРОГРАМА ДЛЯ ДІТЕЙ З ПРОБЛЕМАМИ СЛУХУ «БУТИ ЛІДЕРОМ СВОГО ЖИТТЯ»

30 березня – 1 квітня 2007 року в приміщенні Українського Католицького Університету (вул. Свенціцького, 17) у Львові тривав семінар для вчителів шкіл-інтернатів для дітей з вадами слуху і мови.

У БРЮССЕЛІ ВІДБУВСЯ НАВЧАЛЬНИЙ КУРС З ВИКОНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСАНОК

У неділю, 25 березня, на запрошення душпастирства Брюсселя УГКЦ, відомі митці – сестри Люба і Анна Рожак (українська діаспора в Лїмбургу, Бельгія) – провели навчальний курс з розпису українських писанок.

ПРЕЗЕНТАЦІЇ МИРЯНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Комісія у справах мирян УГКЦ розпочала тури по єпархіях Української Греко-Католицької Церкви з метою презентації мирянських організацій. Метою таких презентацій є поширення та зміцнення мирянських структур і посилення церковної пасторальної праці.

ПРИВІТАННЯ ДЛЯ ІМЕННИКІВ

24 березня в Івано-Франківській єпархії Преосвященні владика Софроні – Дмитерко та Мудрий – відзначали свої іменини. Цього дня в Катедральному соборі Воскресіння Господнього було відслужено Архирейську Божественну Літургію, яку очолював Преосвященний владика Софрон Мудрий, ЧСВВ, ректор ІФТА.

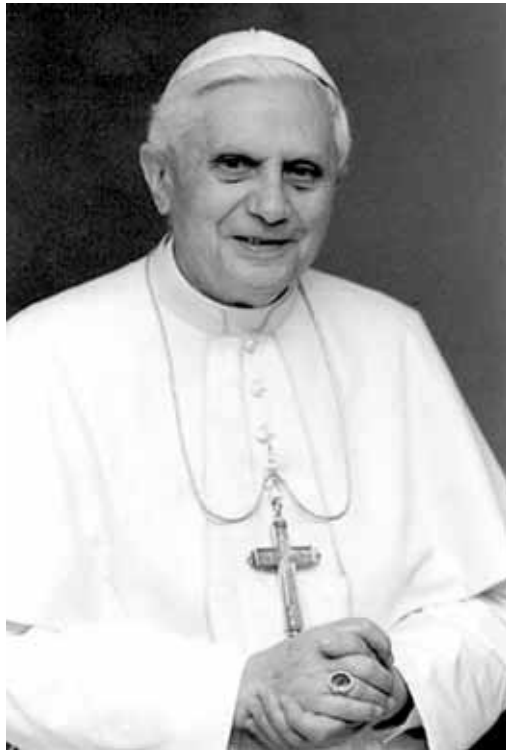
СПІВПЕРЕЖИТИ «СТРАСТІ ГОСПОДНІ»

Національний музей у Львові взявся збагачувати постійну експозицію щойно відреставрованими у своїй реставраційній майстерні пам'ятками, які мають дійсно велику цінність. Днями тут презентували ікону «Страсті Господні» кінця XV – початку XVI століття із церкви св. Дмитрія з Жогатина (Лемківщина, нині Польща).

У ПАТРІАРШОМУ СОБОРІ ВІДБУЛИСЯ РЕКОЛЕКЦІЇ

У п'ятий тиждень Великого посту в Патріаршому соборі Воскресіння Христового у Києві відбулися Великопісні реколекції (духовні вправи). Провів їх Преосвященний владика Діонісій (Ляхович), єпископ-помічник Верховного Архієпископа.

Папа Римський захищає право на життя

висловився проти штучного запліднення і широко розповсюдженого використання медичних тестів, які можуть виявити хвороби та спадкові патології в ембріонів.

«У розвинених країнах зростає інтерес до новітніх методик евгеніки, які є результатом надскладних біотехнологічних досліджень. І все це – заради настирливої ідеї мати «досконалу дитину», – вважає Папа Римський.

Понтифік висловив стурбованість тим, що право на життя перебуває під наростаючою загрозою з боку світу, нагадавши про легалізацію абортів у Латинській Америці та евтаназії в найбагатших країнах. Він також висловився проти цивільних сполучників, як альтернативи шлюбу.

Під кінець виступу Папа розкритикував законопроект, який гарантує права неодруженим та одностатевим парам, схвалений недавно італійським урядом. Імовірність прийняття цього законопроекту зараз невелика, оскільки він був частиною програми уряду Романо Проді. Це дозволило йому залишитися на посаді прем'єр-міністра й покласти кінець політичній кризі в країні.

Оксана РАДЗИВІЛ

Папа Римський Бенедикт XVI виступив з осудом генної інженерії та інших наукових методів, які дозволяють людям вибирати індивідуальні риси дитини (так званих «спроєктованих дітей»), проводячи ультразвукове дослідження на наявність дефектів. Виступаючи перед експертами Понтифікальної академії з питань життя, Папа Римський також різко

Проект закону про таємницю сповіді

Комітет з питань правосуддя рекомендує парламенту прийняти за основу проект закону «Про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України» (щодо дотримання таємниці сповіді).

Члени Комітету розглянули два ідентичні законопроекти (реєстр. № 2895, 2895-1), якими передбачається посилити захист прав громадян, забезпечити дотримання священнослужителями таємниці сповіді, усунути недоліки, що існують у сфері правової регламентації прав учасників кримінального процесу.

На думку народних депутатів, найбільш досконалішим є законопроект (реєстр. № 2895-1), поданий народним депутатом В.Марущенком. Зокрема, ним пропонується внести зміни до Кримінально-процесуального кодексу України, відповідно до яких «адвокати та інші фахівці у галузі права, які за законом мають право на надання правової

допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, нотаріуси, лікарі, психологи не можуть бути допитані як свідки з приводу того, що їм довірено або стало відомо при здійсненні професійної діяльності, якщо вони у письмовій формі не звільнені від обов'язку зберігати професійну таємницю особою, що довірила їм ці відомості».

Передбачається також визначити, що «священнослужителі не можуть бути допитані в якості свідків з приводу відомостей, отриманих ними під час сповіді».

Тому члени Комітету вважають, що прийняття законопроекту (реєстр. № 2895-1) сприятиме більшому захисту прав громадян, зокрема учасників кримінального процесу, усуненню розбіжностей між різними законодавчими актами України, а також повному захисту свободи совісті в Україні та гармонізації державно-церковних відносин.

Глава УГКЦ про об'єднання Церков в Україні

У ці дні у світських, а особливо у релігійних ЗМІ активно обговорюється тема можливого об'єднання Православних Церков України. З відповідною ініціативою щодо початку такого процесу виступив Президент України Віктор Ющенко. Сьогодні є нагода представити погляд на цю ситуацію Блаженнішого Любомира, Верховного Архієпископа Києво-Галицького.

Перебуваючи з 16 по 26 лютого з душпастирським візитом у штаті Флорида (США), в одному з інтерв'ю Глава УГКЦ зазначив, що він поділяє зацікавлення держави у тому, щоби всі три Православні Церкви об'єдналися. «Я також за те, щоби усе повернулось до одного», – сказав, зокрема, Предстоятель УГКЦ. А відтак продовжив: «Правда, є одна проблема: чи держава є тим чинником, який повинен тим займатися? Мені здається, радше вона повинна створювати ті обставини, за яких кожна православна душа має почувати себе вільною зробити вибір, і Церква має бути отим чинником, що знаходить у собі внутрішню силу для об'єднання. Я бачу, що це змагання з боку держави дещо перенаголошене. Проте я переконаний у тому, що Українська Православна Церква повинна бути автокефальною».

Відтак співрозмовники у цьому кон-

Отцю Рафаїлові Турконяку присуджено Національну премію України ім. Тараса Шевченка

5 березня 2007 року на офіційному Інтернет-представництві Президента України було опубліковано Указ Президента України № 181/2007 «Про присудження Національної премії України імені Тараса Шевченка». На підставі подання Комітету з Національної премії України імені Тараса Шевченка Віктор Ющенко постановив присудити Національну премію України імені Тараса Шевченка 2007 року дев'ятьом особам, серед яких – о. д-ру Рафаїлові Турконяку, монаху-студиту УГКЦ, за переклад Острозької біблії сучасною українською мовою. Вручення премій відбулося 9 березня 2007 року у Києві.

Отець Рафаїл Турконяк перекладав Острозьку Біблію із церковнослов'янської мови на українську впродовж 30-ти років. Благословення на таку працю отримав він у 1975 році від Патріарха Йосифа Сліпого. Українське біблійне товариство

тексті торкнулися питання визнання патріархату УГКЦ і значення цього акту у справі об'єднання Церков України. Щодо цього Блаженніший Любомир висловив думку, що це мало би, без сумніву, великий вплив, бо Рим є канонічною Церквою і патріархат УГКЦ був би канонічним на повних церковних правах, що поставило б УГКЦ на зовсім інший рівень у світі. «Чи означає це, що всі бігли би до Греко-Католицької Церкви? Я не думаю. Бути католиком треба з інших, глибших причин. Але те, що визнання патріархату вивело би цілу Церкву на іншу площину і в Україні, це без сумніву», – сказав щодо цього Глава УГКЦ.

Департамент інформації УГКЦ

видало перекладену Острозьку Біблію накладом тисячу примірників. Презентація видання відбулася у рамках Львівського форуму видавців і викликала неабияке зацікавлення.

Видана Біблія має гарні палітурки, комплектується електронною версією на компакт-диску, у виданні – 1956 сторінок, розмір однієї сторінки – 26 на 37 сантиметрів, товщина книги – 10 сантиметрів, важить вона 7 кілограмів.

Голова комітету з Національної премії ім. Тараса Шевченка Роман Лубківський, який і запропонував подати видання Острозької біблії на здобуття Шевченківської премії, назвав перекладену отцем Рафаїлом Турконяком на сучасну українську мову Острозьку біблію «найголовнішим номінантом», а про самого автора перекладу сказав: «Уперше за свою тридцятилітню роботу цей священник визнаний як видатний перекладач».

Молитва за Україну

Союз української молоді російського міста Мурман (Мурманська) закликає всіх українців зі всього світу взяти участь в акції «Молитва за Україну», яка приурочена святкуванню 8 квітня 2007 року Великодня – дня воскресіння Господа нашого Ісуса Христа.

Саме у цей рік час свята співпадає як у східних (православних), так і у західних (протестантів, католиків) християн. На думку організаторів акції, це прекрасна можливість проявити єдність всіх українців як однієї нації, незалежно від місця проживання і конфесійних відмінностей.

Українці Мурман пропонують в цей день на церковних богослужіннях і в особистих молитвах («Усе, чого ви в молитві попросите, вірте, що одержите, і сповнитесь вам») (Мр. 11, 24) просити Господа за:

– єдність української нації – подолання розділення на «Захід/Схід», «православних/католиків/протестантів» і т.п. (Еф. 4, 2-5);
– святість українців перед Господом – перемогу над гріхами і спокусами миру цього (Євр. 12,14);

– процвітання нашої загальної батьківщини – України (Вт. 26, 8-9);
– українську владу: Президента, Прем'єр-міністра, Уряд, Верховну Раду, силові структури, армію, місцеві органи самоврядування; за їх чесність, порядність, старанність виконання своїх прямих обов'язків на благо всіх українців і виконання обов'язків перед Богом (Рм. 13, 1-4).

«Закликаємо інші народи приєднатися до нас в єдності молитви, бо Господь «благословить благословляючих» (Вт. 12, 3).

Ми сподіваємося, що молитви не обмежаться тільки одним днем Великодня, а увійдуть до «звички» (у хорошому сенсі цього слова) – щодня клопотати перед Владикою за наш народ і нашу землю (І Пт. 4,7; 5,8).

ПРИЄДНУЙСЯ! ТВОЯ МОЛИТВА ПОТРІБНА УКРАЇНІ!»

Відбулася інтронізація правлячого архієрея Едмонтонської єпархії

24 березня 2007 року у храмі св. Василя в Едмонтоні відбулася інтронізація (введення на престол) нового правлячого архієрея Едмонтонської єпархії УГКЦ Преосвященного владика Давида (Мотюка). Блаженніший Любомир, Верховний Архієпископ Києво-Галицький, як сам зазначив у своєму вітальному листі, радо був би з усіма учасниками торжества, але з причин, які від нього не залежать, не зміг цього зробити. Представником Глави УГКЦ, який здійснював акт введення на престол, був Високопреосвященний владика Лаврентій (Гуцуляк), Митрополит Вінніпезький і всієї Канади.

Із часу призначення 9 січня 2006 року попереднього єпарха Едмонтонського владика Лаврентія (Гуцуляка)

Митрополитом Вінніпезьким існувала пекуча потреба призначити до розлогої Едмонтонської єпархії нового правлячого єпископа, – читаємо у повідомленні прес-секретаріату Едмонтонської єпархії, яке для Департаменту інформації УГКЦ надіслав о. Михайло Ковальчик, канцлер єпархії. Тому 25 січня 2007 року Римська Апостольська Столиця повідомила про те, що Святіший Отець Бенедикт XVI, Папа Римський, поблагословив рішення Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви про призначення владика Давида Правлячим єпископом Едмонтонської єпархії для греко-католиків (Канада). До цього часу владика Давид 5 років виконував обов'язки єпископа-помічника Вінніпезької архієпархії.

Завершена перша стадія підготовки до беатифікації Івана Павла II

У Римі завершено єпархіальне розслідування життя покійного Папи Римського Івана Павла II, потрібне для його беатифікації. 10 березня про це оголосив папський вікарій Риму кардинал Камілло Руїні. Прелат також заявив, що закінчення цієї стадії підготовки до беатифікації Понтифіка офіційно буде відзначено 2 квітня урочистою Месою в катедральному соборі Риму – Латеранській базиліці св. Івана (2 квітня виповнюється два роки з дня смерті Папи Івана Павла II).

За традицією Католицької Церкви, спочатку інформацію про життя кандидата на беатифікацію збирає його рідна єпархія, відтак справу передають до ватиканської Конгрегації канонізації святих. Єпархіальне розслідування у справі Івана Павла II відбувається відразу в двох дієцезіях – у Кракові, де він був архієпископом, та Римі, єпископом якого є кожен Папа. Про те, що збір даних до беатифікації у Краківській архидієцезії практично завершено, оголосив ще в січні архієпископ міста кардинал Станіслав Дзівіш.

Однією з обов'язкових умов для беатифікації є чудо – заявив постулятор справи Івана Павла II монсеньор Славомір Одер. До Ватикану планується передати матеріал історії французької черниці, яка молилася покійному Понтифікові і отримала чудесне зцілення від хвороби Паркінсона.

Кардинал Дзівіш упевнений, що Іван Павло II заслуговує на те, щоб бути швидко причисленим до лику святих, а не тільки блаженних. «З юридичного погляду беатифікація припускає тільки місцеве пошанування, а саме – в архидієцезії Кракова. У цьому, напевно, є якась суперечність: він (Іван Павло II)

подолав усі бар'єри, він належить цілому світові, – твердить кардинал Дзівіш, який був особистим секретарем Кароля Войтили впродовж сорока років. – Звичайно, можна «перескочити» через беатифікацію і відразу почати канонізацію. Але це – у владі Святішого Отця. Протягом тривалого часу беатифікації не існувало, була тільки канонізація. Проголошення людини святим – виключно прерогатива Папи».

Венедикт XVI одного разу вже скористався своєю владою і відмінив традиційну п'ятирічну дистанцію між смертю подвижника віри і початком процесу його беатифікації: завдяки цьому рішенням підготовка до прослави Івана Павла II почалася вже влітку 2005 року.

Священик Хосе Антоніо Фортеа пояснює, як у Католицькій Церкві виганяють бісів

Вигнання бісів – це не тільки церемонії, які показують у кіно. Вони продовжують практикуватися й у лоні Католицької Церкви. Священик церкви в Жадала де Енарес – експерт-демонолог, що брав участь у 13-ти таких процедурах. Саме тоді він довідався, що голова людини може повернутися на 360°.

Сидячи у своєму будинку, одягнений в усе чорне, за винятком білого комірця, він із властивою священнослужителем відкритістю пояснює, як відбувається вигнання диявола: «Іноді це триває протягом довгих годин і днів. Священик стає перед одержимим і промовляє спеціальні молитви, окроплює його святою водою, осіняє хрестом і здійснює миропомазання. Саме так і відбувається вигнання бісів – нічого більше».

Він вважає, що під час таких процедур повинні бути присутніми щонайменше шість чоловік, оскільки навіть якщо одержима дияволом є жінка, то все одно люди в такому стані не контролюють себе і стають дуже сильними. Зазвичай вони стрибають, і їх необхідно тримати. Під час божевілля вони плюють на священиків, очі їхні закриваються, якась внутрішня сила рухає їхнім тілом. Вони перебувають поза собою, не усвідомлюють, що роблять; потім, коли опритомнюють – просять прощення. Одного разу цьому священикові довелося під час такого ритуалу тримати голову одержимої жінки двома руками. Тому така процедура, яку проводять у церкві за зачиненими дверима, змушує вкриватись холодним потом будь-якого присутнього.

Отець Фортеа народився 37 років тому в Барбастро (Уеска), у тім же селищі, що й засновник «Opus Dei». Він вивчав теологію і його дипломна робота стала практично єдиною у світі академічною теологічною працею про вигнання диявола. Ця дипломна робота о. Фортеа принесла йому популярність у церковних колах, так що коли якийсь священик зіштовхується з подібним випадком, то звертається саме до нього, аби той визначив, чи мова тут іде про прокляття, чи про щось інше. Молодий настоятель згадує: «До мене зверталися раз-по-раз, так що зрештою сталося так, що я беру участь практично у всіх випадках, які стаються в Іспанії».

Зважаючи кожне слово, він говорить: «З досвідом все видно ясніше. Часом зустрічаєшся з людиною, яка прекрасно мислить, і раптом вона заявляє тобі: «Отче, я був присутній на спиритичному сеансі, і після цього моя дружина твердить, що я вию по ночах і приймаю пози тварини; коли я ходжу в церкву, то почуваю себе погано, мені хочеться вийти; отче, іноді

я ніби гублю розум і говорю речі, які не хотів би вимовляти. Раніше зі мною такого ніколи не відбувалося». Звичайно, це один із таких випадків. Якщо після вигнання бісів приходить одужання, то для Церкви це є доказом того, що людина дійсно була одержимою. Проте о. Фортеа попереджає, що в більшості випадків мова йде просто про розумові розлади або випадки епілепсії.

Для Церкви демони продовжують залишатися незаперечно дійсними, не тільки символом зла, а й духовними істотами. Серед католиків справді є відомі екзорцисти, як, наприклад, святий о. Габріель Аморт у Римі. Та й сам папа Іван Павло II декілька разів брав участь у ритуалі вигнання диявола.

За словами о. Фортеа, демонів у наш світ приводять так звані «чорні меси», сеанси спиритизму. «Сатана не вибирає своїх жертв – це вони самі призивають його, навіть не усвідомлюючи цього», – каже священик. Серед його жертв є люди будь-якого віку та віросповідання,

і вони були за всіх часів. Демон є всюди. Єдине, чого він не може, – на щастя, – так це мати дітей, оскільки він безтілесний.

Священик не хоче заглиблюватися в тему. «За останнім часом було, на щастя, усього тридцять, людина, що вважали себе одержимими. Я намагаюся переконати їх, направляю до лікаря. Відповідь завжди той самий: ви самі божевільний», – говорить він лунко сміючись.

Кармен МОРАН

Оригінал публікації: El enemigo del demonio

Законопроект про право монастирів на постійне користування землею

До Верховної Ради подано законопроект про внесення змін до Земельного кодексу України (щодо права монастирів на постійне користування земельними ділянками). Метою зазначеного законопроекту є надання права постійного користування земельною ділянкою із земель державної та комунальної власності монастирям, утвореним відповідно до вимог законодавства. Реалізація проекту закону, як сказано у пояснювальній записці, не потребує додаткових коштів із державного бюджету.

На думку автора законопроекту народного депутата України В.Горбала, його прийняття забезпечить можливість монастирям набувати право постійного користування земельними ділянками, створить можливості для своєчасної та в повному обсязі сплати ними обґрунтованого й доступного розміру плати за землю, встановленого для відповідних земельних ділянок під будівлями та спорудами монастирів.

Хресна Дорога в Карпатах

із навколишніх бойківських сіл.

Протягом двох з половиною годин вся Бориня переживала Страсті Христові. Упродовж майже п'яти кілометрів великий дубовий хрест почергово несли священики, чоловіки, жінки, літні горяни, молодь, вчителі. Люди виходили з осель, ставали на коліна, запалювали свічки біля придорожніх каплиць і хрестів. Хресна Дорога, яка почалася від греко-католицького храму в центрі селища Борині, завершилася на вершині гори біля латинської каплиці св. Роха.

Для Радіо Ватикану - К. ЧАВАГА, Львів

У гірському селищі Борині Турківського району Львівської області з ініціативи греко-католицького пароха отця Михайла Постолюка та римо-католицького священика отця Тадеуша Лонцького була організована спільна Хресна Дорога, в якій взяли участь також представники церковних громад

В Алжирі прийнято закон, що карає релігійне місіонерство серед мусульман

Парламент Алжиру прийняв закон, що передбачає покарання кожного, хто закликає мусульманина відректися від ісламу та прийняти іншу релігію, передає «Іслам-інфо» з посиланням на Алжирське аґентство новин. У конституції Алжиру відзначається, що іслам – державна релігія. Закон передбачає тюремне ув'язнення від двох до п'яти років і штраф у розмірі від 500 тисяч до мільйона динарів (від п'яти до десяти тисяч євро) щодо кожного, хто «спонукує або примушує мусульманина прийняти іншу релігію». Також покарання очікує того, хто «робить, зберігає або поширює видання, аудіо- й відеозаписи або інші засоби, у яких іслам представлено в негативному світлі». Як заявив аґентству представник міністерства у справах релігії Абдалла Тамін, закон прийнято з метою заборони прихованих місіонерських акцій. Він додав, що місцева християнська громада, яка складається переважно з іноземців, є однією з найбільших у країні: вона налічує 11 тисяч чоловік.

Скалічені долі

Тисячі скалічених долі – таку милостиню дав світ Україні, яка, мов жебрачка з простягнутою рукою, відсилала своїх дітей у найми. Мільйони українців, залишаючи сім'ї, і надалі продовжують виїжджати за кордон у пошуках легшого хліба і в надії заробити для дітей копійчину. Тим часом діти виростають сиротами і перетворюються на наркоманів, алкоголіків, повій...

Сонце заходить за обрій, небо вкривається зірками, а вітер байдуже розкидає пожовкле листя, вплітаючи його у волосся заплаканої жінці на кладовищі. Вона тут ще з обіду. Люди розійшлися одразу після похорону, а вона не може піти, не може залишити тут свого 21-річного сина. Жінка сидить біля могилки і співає колискові, під які він засинав в дитинстві. І вмить спів обривають гіркі ридання...

Жінка не може зрозуміти, чому так сталося. Вона збентежено шукає відповіді на це важке питання. В голові рояться тисячі думок, вона перегортає сторінки пам'яті...

Перед очима постає епізод прощання з дітьми – одинадятикласником Максимом та на рік молодшою Мартою, які чотири роки тому проводжали її разом з чоловіком на заробітки в Італію. Жінка виразно пам'ятає сльози дітей, як вони обціляли їм бути чемними і слухати стареньку бабусю. Жінку болять ці спогади, вони вогнем печуть

її серце. Тоді їй так важко було розлучитися з дітьми, з мамою, з рідною землею. Але чи могла вона тоді подумати, що останній раз бачить свого Максима?

Вони з чоловіком важко працювали на чужині, бігали по підробітках, приходили змучені на квартиру і вже

навіть не мали сил, щоб помолитися. До церкви не ходили, оскільки не хотіли втрачати жодної можливості підзаробити. Всі зароблені гроші пересилали дітям, наголошуючи на тому, щоб ті ні в чому собі не відмовляли і берегли здоров'я. «Що ж я зробила не так?» – запитувала себе жінка і ще дужче заливалася сльозами.

А тим часом діти справді не відмовляли собі ні в чому: в піст ходили по дискотеках та нічних барах, потрапили в погану компанію, забули дорогу до церкви. Бабуся просила внуків схаменутись і часто повторювала: «Без Бога – ні до порога!» Але її слова не давали жодних результатів. Старенька часто дзвонила до дочки в Італію і розпитувала про всі походеньки внуків. Через рік бабуся померла...

Жінці стало моторошно, вона відчувала сором і страх. Вона відмовлялася вірити материним словам, адже вважала, що старше покоління не розуміє молоді. А ще й чоловік часто говорив: «Діти молоді, нехай погуляють – скільки тої молодості?» Жінка рвала на собі волосся. Вона пригадала, що навіть не була в мами на похороні – а вона ж була її єдиною дитиною. Гроші затьмарюють людський розум і гублять душу...

Максим поступив в один з найкращих вузів Львова і переїхав жити в

місто. А Марта продовжувала жити веселим життям. Вона була надзвичайно красивою дівчиною. Багато хороших хлопців були у неї закохані, а кожна дівчина, дивлячись на неї, заздрала. У дні народження та іменин її домівка була заповнена квітами та солодощами від залицяльників. Коли ще бабуся була жива, то часто повторювала внучці, щоб та вийшла заміж за священника і тоді точно буде щасливою. Проте «порядні» хлопці, як часто любила повторювати Марта, були не в її смаку. Її юну голівку закрутив наркоман з сусіднього містечка. Він привчив дівчину до наркотиків, на які вона витрачала всі зароблені батьками гроші. Коли гроші закінчувалися, бой-френд змушував дівчину йти «заробляти». Так у 19 років Марта стала повією.

Батьки тим часом вірили, що в діточок усе добре і вони слухняно чекають їх повернення додому. Мати намовила батька позичити у знайомих гроші і купити дітям квартиру у Львові. І от через місяць Марта і Максим уже мешкали в шикарній трикімнатній квартирі в самому центрі Львова, їхні вікна виходили на один з найстаріших соборів міста. Максим старанно вчився, зустрічався з хорошою дівчиною, будував плани на життя. Він не раз сварився з сестрою за її походеньки, погрожуючи все розповісти батькам. Але... Марта тижнями не ночувала вдома, приходила п'яною, її відраховували з інституту, а в додаток до всього вона привела до себе жити наркомана. З того часу сварки, гучні компанії та алкоголь не покидав їхнього помешкання. Максим, усвідомивши, що його слова не доходять до сестри, перестав втручатись у її життя. Він закривався у своїй кімнаті або гуляв зі своєю нареченою.

Через деякий час Максим довідався, що його кохана чекає від нього

дитину, і запропонував їй вийти за нього заміж. Дівчина згодилася і почалися найприємніші в житті клопоти – підготовка до весілля. Батьків дуже потішила ця звістка; до того ж, весілля сина було чудовою нагодою повернутись на Україну.

І жінка знову заплакала. Вона згадувала, як купляла в Італії подарунки для майбутньої невістки і внучки, яку та носила під серцем. Перед її очима постав момент, коли вона купила в авіакасі квитки на Львів, як пригорнула їх до серця і обливала сльозми радості. Скільки було тоді щастя та надії в її очах! Жінка не могла згадати, вона хотіла повернути час назад, хотіла, щоб у львівському аеропорту її зустріли ті добрі наївні діти, яких залишила чотири роки тому. Жінка несамовито закричала і впала на могилу.

...До весілля залишався місяць. Батьки повинні були прилетіти з дня на день. Весь світ того дня здавався Максиму безтурботним, сповненим здійснених мрій. Він літав попід хмари, вимальовуючи у своїй уяві кохану дівчину у весільному вбранні. Проте коли прийшов додому, його «крила» опустились: він побачив, як наркоман б'є його сестру. Серце в Максима запекло, в очах появилася лють, він звіром кинувся захищати Марту. Почалась бійка, Максим отримав ніж у серце...

Світає... Зграя ворон пронеслася над кладовищем і злякала жінку. Вона все ще плакала над могилою сина, обійнявши дерев'яний хрест. Почулись кроки, ззаду до жінки підійшов чоловік і намагався відірвати її від могили. Але вона лише несамовито закричала: «Боже, це моя вина! Краще б я померла, ніж мала залишити своїх дітей, краще б я померла!»

Ірина МАМЧУРОВСЬКА

Лист із-за ґрат

Мої батьки – бідні селяни. Мати була хвора і ніде не працювала, батько пив, що було причиною постійних скандалів і бійок. З самого дитинства, наслідуючи батька, я вже допомагав сатані своїми ділами. У школі погано вчився, курих і матюкався, а в 17 років почав пити разом з батьками. У 1976 році в п'яній сварці переступив закон і зарубав батька сокирою. Звільнився у 1982-му, але висновків

не зробив і 1984-му зарізав людину під час «п'яної розборки». Дали мені два роки. Після звільнення вів розгульне життя, і 1990-му мене знову посадили – крадіжка державного майна і розпуста з малолітньою дівчинкою. Дали дев'ять років. В тюрмі під час конфлікту вбив зека – добили мене ще рік. Звільнився і ліг в тубдиспансер, але знову підрізав

ножем людину. Дали шість років.

З 1998 року я постійно ходжу до церкви. Вперше в житті я висповідався і прийняв Тіло і Кров Ісуса Христа. Під час сповіді я сказав тільки те, що було вказано у вірші і що знало начальство, а про решту своїх злочинів промовчав. Після цього мені приснився сон, і я чую голос: «Що ж ти, брате Борисе, розказав те, що всі знають, а те, що знаю Я – ти не сказав. Негайно піди до священника та розкажи все зі свого життя і виконай те, що тобі буде наказано; коли виконаєш і будеш просити – буде тобі дано».

Я вмить пробудився. В секції – темно і я зрозумів, що це – сон. У неділю підійшов до священника та повторно висповідався. Тепер на душі в мене набагато світліше, ніж після першої Сповіді. Я зрозумів, що знайшов те, чого так довго шукав у житті – це дорога до Господа нашого Ісуса Христа. Хай благословить мене Господь. Моя бабця колись була дуже побожна, і, мабуть, її молитви з тамтого світу рятують мене. Дорогі брати і сестри, помоліться за прощення моїх гріхів перед Богом, бо я дуже грішний.

Борис, 1957 р.н.

“Заґратована” поезія

СВЯТІ ДНІ

Хай дні святі встають зорею,
Якщо в твоєму серці Бог.
Тоді ти вищий над землею,
Не знаєш болю і тривоги.
Тебе, воістину я славлю,
Своїм відкритим каяттям.

Чужу ненависть я знеславлю
Любов'ю, вірністю, життям.
Хай лють знайде прощення,
Хай згине зло по всій землі
І хай від Божого знамення
Засяє Сонце у імлі.

ВІРА

Проміння хмари пробиває,
А крізь бетон трава росте.
В людей: хто Бога забуває,
Душа бур'яном обросте.
Якщо ти в сумнівах блукаєш,
Послухай свого серця бій.
В нім Бог тебе оберігає, –
Він ісцелитель твій.

ДОРОГА ДО БОГА

Я довго йшов до Тебе, Боже, –
Не вірив, що існуєш Ти...
Але без віри жить не гоже, –
Рослина гине без води.
Пробач гріхи мої земнії,
Допоможи змінити буття,
І щоб Любов, Надія, Віра
Мене вернули до життя.

ЧОГО І ЧОМУ?

Для чого Ти створив людину?
Для чого вищий розум дав?
Для чого у лиху годину
Своє творіння рятував?
Чому усі гріхи прощаєш?
Чому Ісус за всіх страждав?

Чому спокійно все сприймаєш,
Чому усіх не загнуждав?
Що далі буде – я не знаю,
Але усьому є кінець.
Тому все людство – я гадаю,
Терновий одягне вінець...

Лист і вірші взято з книги
О. Ігоря ЦАРЯ
«Останні будуть першими»

ПОЦІЛУНОК СМЕРТІ

Вулиця... Сонце... Спів птахів супроводжують тебе. Ти підіймаєш голову у далечині і бачиш образ самотньої людини, яка випромінює людський біль, страждання, сльози. Вона благає тебе про допомогу, про повернення на земний шлях. Адже вона так швидко відійшла від нас, так і не спізнала смак життя. А як же її досягнення, внесок у життя? Та це все – забутий, минуле...

Вона опинилася сам на сам у прірві, та в неї є душа, людський почуття, вона хоче посміхатися та творити добрі діла. Але вороття назад уже немає. Вона жила безтурботними дитячим життям, в неї було усе: чудова та розуміюча сім'я, сестри і брати, їхнє тепло, любов та ласка. Батьки жили для неї. Але загадкою залишається, чому вона стала на хибний шлях, чому вона обрала наркотики, щоб насолоджуватися смертю? Чи вона не думала про те, що потрапить у мішок, який вщент наповнений переживаннями, страхами, егоїзмом, виснаженням, тілесними та духовними муками, гріхами, втратою шансу жити, насолоджуватися сонцем, людьми, які завжди поруч?

Та нікого не було, коли вона перебувала у біді, всі забули, навіть її псевдодрузі,

всі йшли і насміхалися, тикали пальцями – замість того, щоб перейнятися цією проблемою і прикластися до того, щоб її почали ефективно вирішувати, шукати альтернативи сучасному розвитку теперішньої молоді.

Важко зрозуміти, чому така жорстокість, байдужість, чому люди дбають тільки за власне збагачення, наживу і не усвідомлюють, що залежність від наркотиків, алкоголю також в одну чарівну мить може завітати і у їхні домівки, серця? А, може, біда та смерть уже підстерігають їхніх рідних кровинки? Хто-зна?.. Невже гроші так заповнили їхню свідомість, що вони стали черствими, бездушними до долі своїх та інших дітей, коханих людей та цілого міста?

Хтось може запитати мене: для чого я це пишу, розголошую, кому воно потрібне? Це всього-на-всього – пусті балачки! Відповідь така: виливаючи наболіле, я шукаю людей, які тверезо усвідомлюють, що це – глобальна соціальна проблема, яка щодня, щосекунди знищує тисячі «великих» людей. Людей, які готові до «бою» з цим злом, подати руку та врятувати їх. Я так вірю, що кожен із нас долучиться до ланцюга співчуття, правди, безкорис-

ливості. Лише спільними зусиллями ми зможемо протистояти, контролювати та викорінювати це чорне «зло», наймення якому – наркотики, алкоголь.

Та якщо ми не готові відкрити свої серця, вважаємо, що це нас не торкнеться, то прошу вас: не стійте на заваді тим, хто прагне робити благородні діла, хто хоче подати руку людині, яка потопає!

«Вони всі потребують любові. Твоє тепло, співчуття, мужня рука допомоги та намагання діяти їх зігріють та вирятують з бурхливого водоспаду смерті».

Почнімо кожен з себе вже сьогодні:

- зверніться до Бога, до настоятелів церков та просіть допомоги, науки;
- поширюйте позитивне повідомлення про життя без наркотиків за допомогою розповсюдження просвітницької літератури, бесід, відеоматеріалів, що демонструватимуть факти про вживання незаконних наркотиків і про їхню руйнівну дію на дух, розум і тіло;
- залучайте дітей у гуртки, діяльність яких спрямована на популяризацію життя без наркотичних та алкогольних речовин;
- розповідайте про лідерів, кумирів, які відмовилися від вживання психоактивних речовин та здобули популярність, досягнувши поставленої перед собою життєвої мети;

- не забувайте говорити про тих «успішних» людей, які ще зовсім юними покінчили життя самогубством;

- не засуджуйте, а навпаки – стимулюйте до висловлювання, попробуйте збагнути, чому особистість опинилася під важкою владою наркотиків, алкоголю, запропонуйте свою допомогу;

- наголошуйте на тому, що вживання наркотиків – це втеча, втрата задоволення і радощів життя, які і є причиною для того, щоб жити;

- заохочуйте у дітях добру волю, самостійність і відповідальність, радійте їхнім досягненням, будьте щирими та відкритими з ними.

Так крапля по краплі приведе нас у велике море добра та перемоги!

Оксана КОСТИК

Діти і сім'я... Як прекрасно і водночас зворушливо звучать ці слова!

Заглядаєш у душу, в якій постають моменти минулого дитинства, теперішнього дорослого і сімейного життя. На кожного з нас не впадуть біль і страждання, розпач, загублене дитинство без батьків, сестер і братів; а про материнську любов, лагідність, молоко, батьківську опіку, науку вони тільки мріють, вірять, виглядають у вікна, живуть кожною секундою, що сьогодні їх заберуть, приголублять, поцілують.

Та реалії життя такі: ці діти мають тепло, достатньо їжі, багато яскравих іграшок, відкритість дитячих сердець, щирі і добрі оченята, ангельську усмішку, та не вистачає найдорожчого – це мами і тата, їхнього захисту, жалю, поцілунків. Хто ж побавиться з ними, почитає на

ніч казку, заспіває колісанку, навчить їх жити по-християнськи? Хто йтиме нога в ногу, рука в руку і відчуватиме биття їхніх сердець, навчить їх мудрості, виведе їх у доросле самостійне життя?

Немає, мабуть, жодної людини, в якої б

Вихід є завжди...

не боліло серце, не рвалася на шматочки душа при усвідомленні, що, можливо, ці діти загубили свою рідну сім'ю навіки.

Та вихід завжди є – просто оглянься та переосмисли те, що ти бачиш, відчуваєш, поділися своїми відчуттями з іншими. Адже усіх нас об'єднує одна ідея – це бажання творити добрі діла. І так би хотілося, щоб кожен із нас був готовим

прийняти дітей з інтернатних закладів, дитячих будинків, будинків дитини, провчити розуміння і співчуття, втілити їхні бажання та мрії у реальність, подарувати свою ласку, турботу. Хто ж, як не ми!!!

Зараз у нашому місті проводиться кам-

панація популяризації нових форм опіки, які зможуть подарувати дітям нову сім'ю, крок у нове життя разом з вами, щастя, дитячу радість.

Неможливо не згадати про активну підтримку держави у цьому пріоритетному напрямі розвитку соціальної роботи.

За прийомною дитиною зберігається статус дитини-сироти або дитини, по-

збавленої батьківського піклування. І, відповідно, для цих категорій дітей передбачені усі пільги. Державою виплачується матеріальне забезпечення на утримання дитини у прийомній сім'ї.

Якщо вам небадьдужа доля дітей, маєте намір зробити добро, тоді достовірну, кваліфіковану та вичерпну консультацію про прийомні сім'ї та дитячі будинки сімейного типу вам нададуть працівники Львівського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, який знаходиться за адресою: вул. Менделєєва, 8, т. 24-44-716, 24-44-715, 244 -55-52.

Оксана КОСТИК
соціальний працівник Львівського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Подай мені руку, Маріє!

Чудо зцілення

«Переривайте вагітність – дитина народиться калікою!» – постійно чула я від лікарів після кожного ультразвукового дослідження чи аналізів. Серце в грудях стискалось, на очі набігали сльози, а уста тихо шепотіли: «Подай мені руку Маріє, зроби диво...»

А вагітність на додаток до всього цього ще й протікала з великими проблемами – жакхливий токсикоз, передчасне старіння плаценти, запалення нирок. До речі, завдяки останньому вже однією ногою була на тамтому світі. Але, напевне, не так, не могла я там бути, адже мене і дитинку, яку носила під серцем, охороняли молитви моєї Матінки Божої і святих заступників: Юди Тадея, Герарда Маєли, Антонія Падевського, Пантелеймона-чудотворця... У мене повністю відмовляли нирки: кількість лейкоцитів була настільки великою, що навіть не піддавалася обрахункам мікроскопа. Температура добігла до позначки 40,1. Відомі професори та кандидати медичних наук лише знизували плечима, дивлячись на мене; у деяких навіть помітила сльози в очах. Не могли нічим збити температури; я горіла і усвідомлювала, що медики вже навіть не надіються мене врятувати. Але мене врятувала Марія!

Лікар-гінеколог, у якої я стояла на обліку, кожного разу переконувала перервати вагітність: за її словами, не було жодного шансу на народження здорової дитини. Та я не здавалася. Декілька разів довелось писати відмову від аборту, адже лікарям потрібно було

зняти з себе відповідальність. Дивує, з якою легкістю медики підштовхують жінок вбити свою дитину...

Вагітність ускладнювалася з кожним днем. У перші місяці лікарі були впевнені, що викидень – неминучий. Але час ішов, а моя дитинка залишалася зі мною, вона боролася за життя. Тим часом кожне ультразвукове дослідження було гірше за попереднє. «У вашої дитинки щось на зразок водянки мозку, вона буде калікою, переривайте вагітність!» – доводилось вислуховувати після кожного УЗД.

Сльози не сходили з очей, я помаленьку почала зневірюватись у життя, але не в Пречистій Діві. Коли здавалось, що ось-ось збожеволю від цього горя, Матінка Божа приходила на допомогу. Я знала, що Вона зі мною, що Вона мене не покине.

Останні два місяці перед пологами були нестерпно важкими. Я не мала вже сил боротись. Найважче було дивитись, як сусідки водять за руку своїх здорових діток, милуються ними, вчать читати, ходять з ними до церкви, а моя крихітка, за словами «розумних» лікарів, буде неповноцінною. Не дай, Боже, нікому це пережити! Але навіть у ці найважчі хвилини розпачу рятувала віра і рука Марії. Я відчувала, що Богородиця – біля мене, що Вона ні на хвилину не відпускає моєї руки.

Напередодні пологів лікарі знову змусили мене зробити ультразвукове дослідження. Йшла на це дослідження, як на Голгофу, і постійно молилась до

Марії. Ви не можете уявити, який страх відчувала я під кабінетом ультразвукової діагностики, який встигла зненавидіти за цих дев'ять страшних місяців. Ноги і руки трусилились, огортали найстрашніші думки, а лікар оглядала мою дитинку, вимірюючи кожен її кісточку «розумною» безсердечною машиною. І тут сталося чудо! Я не вірила почуттю, а лікар – сказаному: УЗД визнало, що дитинка – повністю здорова! Я разів зо три перепитувала лікаря, чи це правда. І ще ніколи так не плакала я від щастя, як тоді. Я так близько відчувала біля себе своїх святих покровителів, ніби вони були зовсім поруч, а найближче відчувала Марію.

На другий день я народила свою донечку. Її ретельно оглядали найприскіпливіші лікарі-педіатри, які в один голос винесли вердикт – дитинка здорова. Лікарі лише розводили руками; вони не могли жодними науковими аргумента-

ми пояснити це і врешті решт визнали, що це – Боже чудо.

Зараз моєї донечці – десять місяців, вона вже говорить перші слова. Я кожного дня дякую Матінці Божій за це чудо. Тому, любі вагітні, я вас уклінно благаю: не переривайте вагітності, що б там вам не говорили лікарі чи навіть професори! Є один лікар – Бог, і жодна наука не зрівняється з ним. А коли вам буде найважче – молитесь і просіть: «Подай мені руку, Маріє!» Повірте, ще не чувано ніколи, щоб Вона не допомогла. Я це точно знаю!

До речі, лікар, яка радилася мені зробити аборт, повірила, що Бог може зробити будь-яке диво, і відтепер своїм пацієнтам, у яких схожа на мою проблема, розповідає мою історію і радить молитись до Бога.

Ірина МАМЧУРОВСЬКА

ЇЙ СУДИЛОСЯ СТАТИ ЇМОСТЮ

Інколи так буває у житті, що ти несподівано зустрінеш людину і вона в одній мить стане для тебе і найріднішою людиною, і реальним ідеалом, який сидить ось тут поруч з тобою і зовсім не намагається тобі сподобатись, але щось невлучиво тебе приваблює. Коли я згадую цю жінку, у моїй уяві виринають сутінки за вікном і жіноча постать, яка сидить на звичайнісінькій табуретці, як на справжньому королівському троні, та ще й мені, юному дівчачку, делікатно підказує, як повинна тримати спину панна. Вона не лише вміла гордо тримати поставу, а й оберігала свою душу в чистоті і любові, – незважаючи на усі лихоліття долі, які падали на її тендітні жіночі плечі.

Її сивина ввібрала у себе благородність срібла і біль пережитих років. Вона ніколи ні на що не жалілася, усміхалася кожному, хто зустрічався на її шляху. Долею їй судилося стати їмостю (так називали дружин священників на Галичині), а це означало – бути прикладом не тільки для своїх дітей, але й для тих людей, які стали парафіянами її чоловіка.

Щоби зрозуміти силу цієї жінки, треба торкнутись її родинних джерел. Неоніла Фенчинська народилася в священничій родині в місті Броди. Батько був національно свідомим священником, а село Голосковичі, куди його призначили після Першої світової війни, було русофільським (половина села загинула в Талергофі). Його життя було сповнене праги зробити свою парафію національно свідомою, тож і національні, і релігійні проблеми села обговорювалися вдома.

Змалечку Неоніла була дівчам, яке ідентифікувало себе, як свідому українку. Пізніше, вже навчаючись у гімназії в Бродях, вона стала членом таємної організації «Пласт», щиро вірячи, що її народ чекає щаслива доля. Та поліція не спала і підпільну організацію було викрито. Почалася тяганина, виклики і переслуховування, і тільки вперте невизнання своєї провини врятувало дівчину від виключення з гімназії.

У 1931 році вона успішно здає іспити і повертається додому в с. Голосковичі. Допомагає батькові в праці з молоддю.

Через деякий час на допомогу священникові на парохію приїхав молодий абсолювент Львівської богословської академії Орест Гуглевич. Запальний проповідник та ерудит, він став улюбленцем молодих парафіян і водночас тим «єдиним на все життя» для дівчини Неоніли. Здавалось, що сам Бог послав їй достойного товариша у життєвій дорозі. Хтось може сказати, що це було так природно для священничих родин, коли доньки священника одружувалися з семінаристами, себто майбутніми священниками. Це справді так, але юна Неоніла та Орест були людьми, близькими за духом та переконаннями, а Неоніла з родинного життя вже знала специфіку життя на парохії, тож можна було сподіватись, що вона стане доброю їмостю.

Ореста Гуглевича висвятили в 1934 році. Молода дружина була присутня на священнях і її дуже стривожили слова митрополита Андрея: «Важкі часи надходять. Маєте вистояти». Що ховалося за цими словами?

Молодого отця призначили в село Верещиця, згодом перевели в Лозину, а в 1938 році – до Подусіва. Переїзди і освоєння на новому місці, налагодження домашнього життя і виховання донечки, котра прийшла на світ у Верещиці, – все

лягало на плечі молодої дружини.

Коли в 1939 році прийшли в село більшовики, то зруйнували всю з таким трудом налагоджену господарку. Накладені на парохію податки зростали щомісяця. Отець повідомив владу, що не може заплатити такий податок, а ті втішилися: «Нам цього і треба було – нарешті заберешся із села». Та сталося інакше. Коли зажурений священник перед Великоднем оголосив про це людям, парохіяни зібралися з останнього та заплатили. Отець залишився і, незважаючи на труднощі, будував церкву. І вона виросла та й стоїть до сьогодні в селі, нагадуючи про стійкість молодого священника і підтримку вірних.

Але знову прийшла війна. Родина священника змушена була переїхати, втікаючи від фронту до села Лядського, де мешкали батьки п. Неоніли. Та навіть в родинному домі неможливо було знайти спокою: неподалік села німці збудували концтабір для жидів. Страшно було бачи-

ти чужу муку і не мати змоги допомогти! Отець лише молився за невинно убієних.

В 1944 році о. Гуглевич поїхав до Львова в консисторію й отримав призначення у село Хренів. Тут священнича родина (вже з трьома малими дітьми) сподівалась звити своє родинне гніздо надовго, та... Почалися нові переслідування. Спочатку був тиск на отця, щоби став членом ініціативної групи по возз'єднанню з православною Церквою, а згодом – щоби перейшов на православ'я. Отця викликали до району, навіть до Львова, вмовляли бути поступливішим. Однак він не дався переконати. «Віру не можна міняти – так наказував митрополит Андрей в час моїх священств», – твердив він.

Коли отець ішов за викликом до сільради – їмость із малими дітьми клякала і молилася: щоби повернувся живим, щоби не заарештували. Коли ж повертався – старалася підтримати, підбадьорити,

хоч у самої серце було, немов камінь у грудях – від передчуття лиха. Навкруги в сусідніх селах священники «підписувались», багатьох за відмову «підписати» арештували. Перед очима їмости завжди стояв о. Монцібович, котрого кагебісти привели на цвинтар і змусили викопати яму, стріляючи над головою: «Підпишеш чи ні?» А він вистояв – не зрадив...

Отця Ореста Гуглевича арештували 9 травня 1947 року, перед самими Великодними святами. Через знайомих їмость довідалась, що тримають його в тюрмі на Лонцького. Взяла старшу донечку і поїхала, повезла передачу. Та арештованих вже повезли на вокзал. Здалеку побачила чоловіка, котрий йшов серед в'язнів, кинулась до конвоїра і просила передати те, що взяла. Дякувала Богу, що живий і здоровий.

Після арешту отця, незважаючи на переслідування родини, їмость з дітьми залишалась в селі ще протягом року. Ще господарила, сіяла, збирала, сплачувала

пільні відправи у їх невеличкій квартирі, про відвідини Служб Божих в костелі, про те, чому батько в тюрмі, чому до них приходять з ревізією...

Отець Орест повернувся із каторги в 1949 році. Виснажений до краю. Молодші діти не пізнали батька. Однак це була велика радість для п. Неоніли, що всі знову разом.

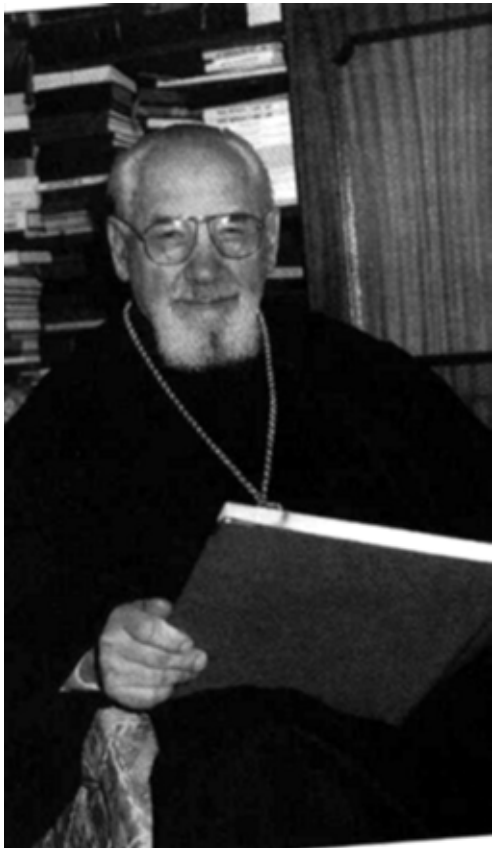
Отець Гуглевич відразу налагодив зв'язки з підпільними священниками УГКЦ. Кожен день зранку дружина служила до святої Літургії, яку відправляв отець. До хати приходили люди, кликали отця сповідати, на відправи у різні міста і села Львівщини і не тільки. Часом давав шлюби, їздив хоронити, дуже багато працював серед хворих у лікарнях. Отець був безстрашний. Їмость пробувала нагадувати про небезпеку, але не помагало. Отець ніби надолужував втрачене за час перебування в тюрмі. Йшов до людей, ніс їм підтримку і слово Боже. А їмость була його твердиною і затишком, в який він повертався. Всі родинні проблеми залагоджувала, всі печалі старалася применшити, а радість завжди була спільною. Він мусив мати силу, щоби йти до людей необтяженим домашніми проблемами.

Чи сподівалась вона, що колись буде Церква вільною? Без надії таки сподівалась, бо вірила, що Бог змилосердиться, що недаремні молитви і старання. А коли прийшла свобода Церкви і України, то наступила мить великого щастя – і для неї, і для отця. Трохи запізнилі, бо не було вже сил і здоров'я у їмости особисто брати участь в урочистостях і праці по відбудові Церкви. Але муж і діти йшли: їхали до Києва на голодівку, брали участь у мітингах, у відправах під закритими храмами, вимагаючи передачі їх рідній Церкві. А вона їх чекала і ловила новини по радіо і в старенькому телевізорі. Всі недобрі новини боліли її, а добрі підносили на дусі і давали сили усміхатись – навіть коли фізичний біль мучив її стражденне тіло. Вона була справжньою оптимісткою і твердо вірила, що Бог ніколи не залишить без опіки наш народ.

«Що ж мені побажати тим молодим, котрі не знають ще про те, що ми пережили? Їм я бажаю, щоби всі нещастя, прикrostі, які ми мали, не стрінулись у їхньому житті. Хай вони не переживуть тої комуни. Хай працюють з народом, щоби відвернути його від страхіть, від кривди, котру комуна несе. Бажаю їм великої віри і правдивого молитовного стану. Бо молитва і віра – то велика сила, і з ними можна пережити в житті все. Молю Бога, щоби молоді оцінили страждання священників, котрі витерпіли і вдержалися в правдивій вірі. Щоб вони так само ту віру цінили і ніколи її не зрадили. Щоб то було для молодих священників провідником у їхньому житті, у стремлінні до спасіння», – сказала в інтерв'ю пані Неоніла Гуглевич – одна із тисяч дружин священників, котра уміла любити і вірити.

Знову у пам'яті зринає її горда постать і ніжна усмішка, яка оберігла не тільки її родину, але й сотні людей від зневіри у найсумніші хвилини життя. Мабуть, не одній мені вона сказала: «Не журися, дитинко, Бог нас не забуде!» Тож хай пам'ять про цю жінку – одну із кращих доньок нашого народу – живе у наших серцях, як світлий образ справжньої Любові.

«АЛЫЕ ПАРУСА», АБО ДЕКІЛЬКА ДУМОК З ПРИВОДУ СТОЛІТНЬОЇ ДАТИ

«Я робив те, що я міг. І більше я на ніщо не дивився... ніти лише для того, «аби вступитися» – такого зробити не можу, бо почувався відповідальним за ту Церкву, яку я провадив до тепер».

Митрополит Володимир СТЕРНЮК

Лише з перспективи часу, коли зникають нашарування людської недосконалості, розуміємо місце і роль митрополита Володимира Стернюка у житті Церкви і народу, який хоч і був відправлений «на пенсію» без власного бажання, проте справу, до якої покликав його Господь, виконував як і в часі своєї молодості, так і в часі переслідувань, на Сибірі, так і в часі відродження Української Греко-Като-

лицької Церкви аж до своєї смерті.

На Святоюрській горі він був «узурпатор» і в'язень одночасно. «Узурпатор», бо не хотів вступитися і проживати на квартирі, займаючи надалі чотири кімнати на другому поверсі, і як відправлений на пенсію – в'язень у Митрополичих палатах.

Коли хтось приходив і просив Владика про сповідь чи розмову, то він завжди був готовий допомогти і розрадити у важкій хвилині. Найкращим свідченням праведності митрополита Володимира є спогади еромонаха-студита Всеволода Оліярника, який свідчить: «На фірті Владика запримітив жінку, що сиділа і плакала. Він зупинився і присів біля неї, почав питати, що сталося. Жінка, не знаючи, хто перед нею, відповіла, що шукає священника, оскільки її батько вмирає в лікарні на Топольній. Вона пробувала знайти священника в соборі св. Юра, але отець чомусь не зміг поїхати до хворого. Владика, нічого не кажучи жінці, попросив мене вернутись до каплиці і взяти св. Тайни, св. Єлей і епитрахиль. Взнявши все це до авта, він посадив жінку до машини і сам поїхав сповідати хворого чоловіка. У лікарні потрібно було піднятися аж на п'ятий поверх. Поволі дійшовши до палати, Владика уділив тайни сповіді, Євхаристії та елеопомазання. Жінка безмірно дякувала «старенькому отцю». Лікарі ж, впізнавши Владика, дивувались та думали, що хворий – з родини митрополита».

А таки справді – кожна людина, яка знаходилася в потребі, була з «родини митрополита»!

Незважаючи на свій поважний вік, Владика Володимир сам керував усіма церковними справами, міцно тримаючи стерно церковного корабля у своїх руках.

На гербі і печатці Владика був напис:

«Правлячий Архиєрей Галицької Митрополії ВОЛОДИМИР», а в центрі – корабель з нап'яними вітром вітрилами, що пливе до своєї мети через хвилі бурхливого океану. Але чому морський корабель, а не звичайний рибальський човен апостола Петра, який більше би пасував до цієї церковної печатки?

Герб Архиєпископа Володимира унікальний у тому, що тільки в нього одного

серед усіх єпископів нашої Церкви є корабель на гербі. Чому він тут знаходиться?

Можна відштовхнутися від аналогії прізвища Владика «Стернюк» – «стерно», «стерновий», відсікаючи все інше. Можна спрямувати свій погляд на місію і місце митрополита Володимира у керуванні переслідуваною Церквою, яка, дивлячись на виклики часу, потребувала мудрого, сміливого і дбайливого проводу, міцної руки стернового, що провадить Церкву через бурхливі хвилі переслідувань і провокацій.

Герб з усіма його реґаліями є твором пізнішим. А що ж передувало цьому гербу, що ж було на початку? А на початку була звичайна овальна печатка, якою були проштамповані всі книжки у його великій

бібліотеці. Але звідки вона з'явилася?

Цю печатку з «алыми парусами» – символом здійснення мрій – Владика Володимир отримав від однієї матері, яка по смерті свого передчасно померлого сина, як найцінніший дар пам'яті, передала її йому, щоб колись пізніше ці «алые паруса» змогли стати церковним кораблем, який хрестом на своїх вітрилах розбиває темряву і морок цього світу, даруючи надію, вселяючи віру в зболені серця, щоби мрії і бажання народу ставали реальністю.

Вже десять років, як немає з нами Владика Володимира, а корабель Церкви, якому він дав курс, будучи його стерновим, пливе несхибно до мети.

Сьогодні, у столітній ювілей, виходячи на берег океану нашого життя, спрямовуючи свій погляд поза горизонти надії, вслухаймося у молитву упокорення нашого Стернового:

«Я вірю, о мій Боже, в Твою безконечну доброту. І не тільки в доброту, що охоплює цілий світ, але також в ту особливу і особисту доброту, котра відноситься до мене, нужденного сотворіння, і котра все уладнує для мого більшого добра. Тому, мій Господи, хоча я не бачу, не розумію, не відчуваю, я вірю тому, що стан, в якому я перебуваю, як і все, що зі мною діється, є твором Твоєї любові. Я ж усією силою моєї волі волюю, не понад все інше, котре було б більш приємне, але котре походило б менше від Тебе. Мій Боже, віддаюся в Твої руки: роби зі мною все, що бажаєш. Лиш прошу Тебе: дай мені тільки силу, щоб у всьому бути тобі слухняним».

о. Тарас КРУПАЧ

Хресний хід у Львові

В Хрестопоклонну неділю відбулась хресна хода у Львові. Тисячі християн прийшли до церкви св. Архистратига Михаїла, звідки вирушили в Хресну дорогу святинями центру міста. Вірні віддавали поклони і честь святому Розп'яттю і співали страсні пісні...

Бог завжди з нами і дуже хоче, щоб ми були з ним. В цьому ще раз можна було переконатися в Хрестопоклонну неділю. Напередодні увесь день падав дощ, та й в саму неділю зранку було хмарно. Але до четвертої години, коли мала розпочатись Хресна дорога, засвітило сонечко. Ісус теплою привітною погодою немовби мав на увазі людей, щоби прийшли допомогти Йому нести Хрест.

Людей прийшло справді багато, але це були далеко не всі з тих, хто міг прийти. Вірні принесли з собою на Хресну дорогу лампадки, хрестики, а одна жінка – навіть велику фігурку Матінки Божої Містичної Троянди. Вітальною промовою звернувся до вірних єпископ Гліб Лончина. Він ще раз нагадав слова Ісуса: «Коли хтось хоче йти за Мною, нехай зречеться себе самого, візьме хрест свій і йде за Мною» (Мт. 16, 24). І хоч владика сказав людям те, що вони вже знали, проте сказав це так натхненно і щиро, що ці слова, напевне, знайшли ключик до кожного серця і змінять їх на краще.

Попереду колони – великий дерев'яний хрест, який несли чоловіки; далі йшло духовенство, престольні дружини, семінаристи і вірні. Біля кожної святині колона

Візьміть свій хрест і йдіть за Ісусом!

зупинялася і розважала над хресними стаціями. Кожну стацію порівнювали з сьогоденням та з нашими гріхами, після чого вірні віддавали поклін Христу і просили прощення за всі свої провини. Особливо запав у серце вислів: «Наш добробут знищив нашу людяність». Тут справді є над чим задуматися. Батьки принесли на Хресну дорогу своїх грудних діточок, які тихесенько лежали у своїх візочках і прислухались до страсних пісень. Було приємно, що майже усі учасники Хресного ходу знали страсні пісні і гордо співали їх. «Страждальна Мати» залу-

нала з такою силою і жалістю, що центр здригнувся...

Приємно було, що люди, які їхали в маршрутках та трамваях, побачивши хресну ходу, одразу ж долучались до колони. Вони відкинули геть свої справи, забули, куди їхали, і пішли за Христом. Нехай це не є великим подвигом, але Ісус це неодмінно оцінить на Страшному суді. Проте шкода, що багато пересічних людей, які зустріли колону, таки пройшли повз неї. «Хто не бере свого хреста і не йде слідом за Мною, той недостойний Мене» (Мт. 10, 38). Дуже вразило, що кондуктори та водії тролейбусів, трамваїв, маршруток плакали, дивлячись на хресну ходу, оскільки не могли стати її учасниками. Те ж саме стосується і барменів та офіціантів, які вийшли з кафе та ресторанів на вулицю, щоб зустріти колону. Було помітно, як щиро хочуть вони піти разом з учасниками Хресної

дороги за Христом.

Кінцеву стацію вірні розважали в церкві св. Юра. По закінченні Хресної дороги до всіх присутніх з Божим словом і благословенням звернувся владика Ігор Возняк.

Кожен з тих, хто цього дня відбув Хресну дорогу, наблизився до Ісуса. Відтепер і аж до Великодня кожного дня вони у своїх домівках неодмінно молитимуться Хресну дорогу. Ісус став їхнім найщирішим другом, і відтепер лише Йому довіряться вони всі болі і радості, лиш на Його допомогу будуть надіятися і лиш Його заповідями будуть жити. Вони взяли свого хреста і йтимуть за Ісусом до кінця. І хоч ця дорога до Христа дуже вузька, важка та встелена колючим терням, вони йтимуть нею, адже лише ця дорога приведе їх до Бога. А ви вже взяли свого хреста?

Ірина МАМЧУРОВСЬКА

Як Католицька Церква відноситься до сект?

(Початок у числі 3132.)

Від початку свого існування Церква мусила полемізувати з відмінною релігійною думкою – філософською, культурною. Таким чином вона могла втримати власну totoжність, окреслити себе і «опо-вісти» світові підставові Євангельські правди.

Церква, не зволікаючи, мусить займати конкретне становище відносно великої кількості проблем, котрі є в сучасному світі. Однією з таких поважних проблем є сьогодні дуже швидке розширення діяльності сект. Яка є позиція Католицької Церкви стосовно сект? Щоби вяснити це собі, потрібно насамперед застановитися над поняттям Католицької Церкви, різницею між нею і сектою, а вже потім окреслити відношення Церкви до сект.

ОКРЕСЛЕННЯ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Слово «Церква» (екклезія, з грецької ек-калеїн – «кликати поза») означає «скликання». Окреслює воно згромадження люду і носить назагал релігійний характер. Є це поняття, котре часто використовується у Старому Завіті в грецькій мові по відношенню до вибраного народу, згромадженого перед Богом, передовсім згромадженого перед Синайською горою, де Ізраїль отримав Закон і був Богом вибраний Його святим народом. Перша спільнота тих, котрі увірували в Христа, окреслюючись як «Церква», визнає себе за наслідницю тамтого згромадження. В ній Бог «скликає» свій народ з усіх кінців землі. Поняття Кугіаке, від котрого походять Cherkh, Kirche, означає «та, котра належить Господеві».

Християнське розуміння поняття «Церква» означає літургічне згромадження, – як також локальну спільноту або цілу вселенську спільноту віруючих. Ці три значення є, зрештою, нерозлучні, «Церква» є людом, котрий Бог згромаджує в цілому світі. Існує вона в локальних спільнотах і здійснюється як літургічне згромадження, передовсім свхаристійне.

Церква живе словом і тілом Христовим, сама стаючи в цей спосіб Його Тілом. Церква є задумом, зродженим в серці Отця. «Предвічний Отець найсвобіднішим і таємним задумом своєї мудрості і доброти створив цілий світ, постановив піднести людей до участі в божественному житті», до котрого закликає всіх людей у Своєму Сині: «Тих, що вірують в Христа, постановив скликати у Церкву святу». Ця «Божа родина» стається, здійснюється поступово протягом етапів людської історії згідно з задумами Отця. Церква, отже, «прообразно сповіщена від початку світу, дивно, чудесно приготована в історії Ізраїльського народу і в Старому Завіті, заснована в тих останніх часах, явилася через злиття Святого Духа і буде завершена в славі в кінці віків».

Другий Ватиканський Собор у «Конституції про Церкву» хоче підкреслити, що Церква є таємницею, тобто дійсністю людською (складається з людей), як також релігійною, Божою. Отже, можна її вповні пізнати і зрозуміти тільки в площині віри і в душі віри. Дійсність Церкви опирається на збавчій волі Бога-Отця і на справі спасіння, котре виконує Він через Ісуса Христа у Святому Дусі. «Так-то ціла Церква являється як люд, об'єднаний єдністю Отця, Сина і Святого Духа». Це тринітарне таїнство Церкви нав'язує до трьох біблійних образів Церкви, якими є: Божий люд, Христове тіло і Святиня Духа Святого.

Окрім згаданих окреслень, Церква є ще і спільнота. Церква вчить, що поняття «κοινωνία», «communio» – спільноти – є центральною ідеєю в розумінні II Ватиканського Собору. Це поняття тішилося великою честю в стародавній Церкві та в Східних Церквах. У підставі слова «communio» йдеться про з'єднання з Богом через Ісуса Христа у Святому Дусі. Це з'єднання dokonується в Слові Божому і Таїнствах.

Церква має також прикмети: вона є єдина, свята, соборна (вселенська) і апостольська. Ці чотири прикмети нероздільно з'єднані між собою, вказуючи на характер Церкви і її післанництва. Церква не посідає їх сама з себе, але Христос через Святого Духа чинить, що Його Церква є єдина, свята, соборна і апостольська, та кличе її до здійснення кожної з цих прикмет.

о. мґр лиц. Ігор ДЕМКІВ

(Продовження у наступному числі.)

КАТЕХИЗМОВІ ПРАВДИ

о. Богдан ЛИПСЬКИЙ.
Духовність нашого обряду.
Нью-Йорк – Торонто, 1974.

Підходячи до Літургії, ми вибрали радше методу синтетичну, як аналітичну. Аналітична метода була б така, що я взяв би Службеничок – нашу св. Літургію – і, починаючи від проскомидії, а кінчаючи на отпусті, пояснював би одне за одним її символіку, значення і т. д. Це забрало б дуже багато часу, на це треба було б мати окремих курс, бо я, щоб дійти до «Благословенне Царство», мусів би мати бодай чотири виклади.

Тепер будемо говорити про характеристику нашого обряду. Дещо ми вже згадали, а саме – символіку, яка стоїть на першому місці, просякає всю нашу Літургію і всю нашу обрядовість. Ми згадали про центральне спрямування-орієнтацію в Церкві. Орієнтація походить від слова «орієнт», значить – звернення до Сходу. Саме та орієнтація у нашій Церкві постійно підкреслюється. Далі ми згадали про етикету, поклони, прошення і т. д. Тепер згадаємо про інші характеристики, а опісля, якщо буде час, то зілюструємо тексти св. Літургії.

Наша Літургія мусить відбуватися у відповідному приміщенні. Це не значить, що для цього мусить бути храм чи яканебудь хатина або зала. Вірні не почувують себе добре, коли правяться Літургію в приміщенні з голими стінами. Де нема іконостасу, то взагалі, згідно з рішенням Апостольського Престолу, не вільно правити Служби Божої. Це підтверджує наш Верховний Архиепископ зі своїми єпископами: «В церкві, в якій немає іконостасу, не вільно правити св. Літургії». А скільки церков у Канаді чи в Америці мають іконостаси? Ті церкви мають розмальовані бічні престолы, хресну дорогу, мають дзвіночки, мармурові престолы, але не мають іконостасів. Не вимагається відразу ставити помістецьки зробленого, розкішного іконостасу – можна збити його з кількох дощок, помалювати і повісити хоч один ряд ікон.

У кожній православній церкві іконостас є необхідною річчю. Але у нас витворилося переконання, що іконостас не є конечний, бо його нема в латинській церкві. Латинники можуть правити без іконостасу, то чому ми не можемо? Якби в латинській церкві не було престолу, а правилось, то й у нас знайшлися б такі, які зараз же це прийняли б. Або, наприклад, бічні

Свята Літургія

Продовження теми.

престолы – кому вони здалися? Їх ставлять, а іконостасу нема. Отже, вишуканість, естетика у східньому обряді вимагають всіх цих елементів. Не лише самих чинностей, але й іконопису, стінопису, архітектури, співу, бо це все має творити гармонійну цілість. Це все впливає на велич Богослуження. Від цього Схід не відступить, хоч сьогодні й говорять, що треба простіших форм, що це занадто коштовне. Очевидно, не вимагається, бронзи, золота, але належний рівень краси-величі мусить бути в кожній церкві.

Наш обряд не дозволяє перерв у часі Богослуження і приватних розмов. Усе це має бути зроблене перед приходом до церкви, ще заки почалась Літургія. З хвилиною, коли почалась Літургія, всі молитовники – набік, всі інші молитви – набік, треба приймати участь в Літургії, і жадна інша молитва, крім тієї, що є в літургічних текстах, не повинна приходити на думку вірним. Все пливе без перерви, і якщо хор ро-

цілий престол. В нашій Літургії існує постійна комунікація між священнослужителями і вірними. Це – основна характеристика нашого обряду, яка вносить в нього організованість. У нас, як щось зарядити, то зараз дехто підносить заміт, що це, мовляв, диктатура. Значить, демократію може собі робити, як хоче і коли хоче.

В Літургії кожний має чи мусить мати своє місце і свою ролу: священник, паламар, дяк, прислужник, хор, вірні і т. д. Ієрархічність у нас гармонійно сполучена з соборністю. На Сході і у нас ніколи нема маси, товпи. Схід ніколи не трактує вірних у Церкві, як масу – тільки як спільноту, як громаду. Захід трактує їх як масу. У нас вірні – це громада, це Петро, Іван, а не група людей, яка прийшла собі просто до церкви. На Заході священник окремих, хоч не відділений від вірних іконостасом, як у нас, але далеко більше відділений своїми діями (тихо говорить слова Освячення), немовби вірні були негідні навіть чути цю мову-молитву.

Дальшою характеристикою нашої Літургії є її біблійність. Береться безпосередньо текст св. Письма, три антифони, читання Апостола, Євангелії, священник виголошує вибрані місця зі св. Письма і на них спираються тексти молитов. Власне, те, що протестантизм видвигнув, як закид проти Римської Церкви, що Святе Писання не є у відповідному пошанівку, саме те у нас ніколи не потребувало реформи.

Про драматичність нашої Літургії, степенування релігійних почувань ми говорили в попередньому викладі. Я згадаю тут лише про таку дуже важливу характеристику нашої Літургії, і вона є глибоко теологічна. Усі, думаю, знають «Шість правд віри». Ми їх усіх маємо в Літургії. А як же інакше, як чудово відчувається у нас, що ці правди віри доторкаються найглибших струн нашого життя, нашої душі, правди, висловлені в дуже поетичній формі, які ви щохвилини чуєте: «Яко подобається всяка слава, честь і поклонення Отцю і Сину і Святому Духу!» Це є правда віри про Пресвяту Трійцю. І ви чуєте кількадесят разів упродовж Літургії, але завжди в іншій формі: «Яко подає, яко благ і чоловіколюбєць еси Бог, яко Твоя держава і царство і сила і слава». Кожне слово щось значить і воно має інше значення, як казати: Бог є один у Трьох особах, і т. д. Маємо правду віри, що Бог, друга Особа Божа, став чоловіком для нашого спасення. Маємо слова в «Єдинородний Сине», «вплотившогося» і у «Вірую», маємо і в інших молитвах, але вони в цілому є гимном, який впливає на душу. Це звучить велично. Маємо правду віри про безсмертність душі, а на святій Літургії щохвилини чуємо про життя вічне, про спасіння, молитву за спасіння. Та правда віри виступає у Літургії немов райдуга, оздоблена дорогим камінням і прикрашена вибагливими кольорами, бо Літургія сповнена поезією і глибоким переживанням.

бить паузи, якщо вірні чи священник робить паузи – це неправильно. Все має тривати безперервно від першого «Благословенно» до «Благослови, Владико» і аж до «Амінь». На ті частини Богослужби, яких вірні не знають напам'ять, вони мусять мати молитовники. Вірні, що ходять ціле життя до церкви, то молитовників не потребують. Діти, очевидно, мусять мати молитовники.

Хор повинен співати напам'ять, бо це знак, що хористи зглибили ту чи іншу пісню. Очевидно, крилоси мають книги, бо на кожний день є інші вставки, часом на цілі сторінки, додатки, які тільки з книги можна читати, а не напам'ять від початку до кінця. Однак архиєреї і єреї Сходу звичайно служать напам'ять – від початку до кінця. Це триває годину, півтори або й дві. Латинник без книжки не лишиться. Ця формалістика, скрупульність може знищити святість чи вартість духової дії. Латинники, крім службеників, мають ще три таблиці, з яких читають відповідні молитви, а це естетично знецінює

200-річчя відновлення Галицької митрополії

Старший науковий співробітник Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України Іван ПАСЛАВСЬКИЙ (м. Львів)

ІСТОРИЧНИЙ НАРИС

У лютому цього року минає рівно 200 років, як спеціальною буллою Папи Римського Пія VII була відновлена древня Галицька митрополія, заснована на самому початку XIV ст. Цій події і присвячена наша розвідка. Але поки приступимо до викладу основної теми, коротко зупинимося на драматичній історії цієї другої, після Києва, митрополії на східно-європейському церковному просторі.

В історичній науці переважає погляд, що ініціатором створення окремої Галицької митрополії був князь Лев Данилович. Наприкінці XIII ст. він підняв клопотання перед Константинопольським патріархом Йоаном XII (1294–1302) про створення для своєї держави окремої митрополії у Галичі. Поки в Константинополі вивчали цю пропозицію, на самому початку нового століття помирає князь

Лев (1301), і справу заснування нової митрополії перебирає у свої руки його син Юрій I Львович. Йому вдається довести цю справу до успішного кінця: 1303 року новий Константинопольський патріарх Атанасій I (1303–1311) благословив створення нової Галицької митрополії, виділивши її з матірньої Київської митрополії. У каталозі митрополії Константинопольського патріархату вона дістала 81 місце і включала шість давніх епархій, що територіально покривали державу Романовичів: Галицьку, Володимирську, Перемиську, Холмську, Луцьку і Турово-Пинську.

Яким чином Юрію I вдалося добитися в Царгороді відкриття окремої для своєї держави церковної митрополії, точно не знаємо. Відомо, що Константинопольська патріархія не дуже радо відкривала нові митрополії, тож успіх галицько-волинського володаря у цій справі дістав у науці різне пояснення. Наприклад, український церковний історик початку XX ст. Іван Рудович писав, що Юрій I «перевів тую справу, не пощадивши гроша і дарунків для грецького цісаря». Звичайно, без цього не обійшлося, бо такі речі віддавна були в традиціях візантійського двору і Церкви. Однак більш переконливо видається думка іншого нашого історика Церкви Миколи Чубатого, що основну роль тут відіграла «погроза, кинена патріархові, повернутися до Риму». Ця думка опосередковано підтверджується дещо пізнішою історією з кінця 1370 року, коли новий господар Галичини, король «Лехії і Малої Русі» Казимир, прохаючи Константинополь відновити митрополію в Галичі, відкрито пригрозив, що в разі відмови «русинів хреститимуть у латинській вірі». Цілком, отже, ймовірно, що король Казимир скористався досвідом короля Юрія, як переконливо впливати на Константинополь. Але про це докладніше трохи далі.

Старання галицько-волинських володарів про створення окремої і незалежної від влади київських митрополитів церковної провінції аж ніяк не було виявом якогось їхнього етнічного чи церковного сепаратизму стосовно Києва, а зумовлювалось чисто політичними обставинами того часу. Головною спонкою нової церковної політики Льва Даниловича і Юрія I Львовича, спрямованої на

усамостійнення церковних структур своєї держави, була поведінка тогочасних київських митрополитів. Уже від середини XIII ст. більшу частину свого життя вони проводили не в Києві чи в якомусь іншому руському місті, а на Заліссі, у Володимирі-на-Клязьмі, перебуваючи на «на хлібах» володимиро-суздальських князів. Коли на зламі XIII-XIV століть розгорнулася негласна боротьба між Галицько-Волинською державою і Володимиро-Суздальським князівством за київську державу і церковну спадщину, тодішній київський митрополит Максим дав перевагу останньому, остаточно перебравшись на Залісся 1299 року.

І тут виникає логічне питання: чому київські митрополити, починаючи від Кирила II (1250-1281 pp.), воліли пере-

бувати більше на Заліссі, ніж у Києві чи в якомусь іншому єпископському місті Русі, а відтак остаточно перебраться до Володимира-на-Клязьмі?

Історики православної орієнтації, як правило, пояснюють таку поведінку київських митрополитів занепадом Київської держави та її суспільно-економічних інститутів (після монголо-татарського спустошення), їхнім прагненням мати захист і опіку більш потужних князів, якими, мовляв, були тоді заліські князі.

Указані чинники, можливо, і мали якийсь вплив на поведінку митрополитів, однак вони не дають відповіді на цілком логічне питання: чому митрополити, покидаючи підбитий і зруйнований Київ, подалися на холодну і непривітну північ, а не перенесли свого осідку в більш теплі і лагідні краї, скажімо, до Галичо-Волині, яка саме тоді переживала період політичного, економічного і культурного розквіту? Галицько-волинські володарі того часу мали в своїх руках не менш потужну владу, ніж заліські князі, про що свідчить те, що Юрій I Львович коронувався на короля Русі. Вони тішилися великим авторитетом серед своїх європейських сусідів.

Як нам здається, свій історичний вибір на користь Залісся київські митрополити зробили не з власної волі, а під тиском зовнішніх чинників. Конкретніше кажучи, тут не обійшлося без «руки Константинополя». Подалися митрополити на північ, без сумніву, за вказівкою царгородських патріархів, а ще більше – з волі візантійських імператорів, які в своїй східноєвропейській політиці зробили ставку на Володимиро-Суздальське князівство (згодом Московське). Цей вибір відродженої 1261 року Візантії, виходячи з її державно-політичних рацій, був цілком логічним. По-перше, в своїй антизахідній, антикатолицькій одержимості вона пішла на союз із Золотою Ордою, вбачаючи в ній природного союзника в одвічному протистоянні з Заходом. А Володимиро-Суздальське князівство, яке в національному відношенні сформувалося головню на угро-фінському і татаро-волзькому етнічному субстраті, природно, також тягнулося до нових євразійських володарів – монголо-татарів. Не дивно, що практично одразу після монгольської навали воно зробилося

послушним васалом Золотої Орди. Історики відзначають, що в другій половині XIII ст. утворився тісний політичний альянс між Золотою Ордою, Візантією і Володимиро-Суздальщиною, спрямований проти католицької Європи. Звідси – фаворизування Візантією Володимиро-Суздальського князівства, що найбільше виразилося у стараннях патріархів зроби́ти його головним релігійно-церковним центром на посткиївському політичному просторі. Переїзд київських митрополитів на північ був, власне, результатом цих старань.

А що ж Галицько-Волинське князівство? Воно вже давно було в немилолюб'язності Візантії. Розвиваючись під боком латинської Європи, воно завжди було частиною Європи, незважаючи на обрядово-конфесійну відмінність. Його володарі віддавна були тісно пов'язані матримоніальними зв'язками з королівськими домами Європи, вели самостійну проєвропейську політику і не завжди зважали на формальну зверхність Візантії. Наприклад, галицький князь Ярослав Осмомисл у 60-их роках XII ст. уклав союз із ворогом Візантії угорським королем, а у 80-их роках того ж століття прослав військову до-

помогу болгарам і сербам, які тоді підняли повстання проти Візантії. Та й сам засновник об'єднаної Галицько-Волинської держави волинський князь Роман (поч. XIII ст.), хоч і мав за другу жінку візантійську принцесу, у своїх великодержавних амбіціях замахнувся зайняти місце коваючої Візантії на східно-європейському геополітичному просторі. Недарма велів величати себе на візантійський манер «самодержцем» і «царем». А син Романів – князь Данило – пішов ще далі: він уклав унію з Римом і прийняв королівську корону з рук самого Папи Римського. Нечуване зухвальство в очах Візантії! Син Данила – князь Лев, хоч і не носив корони, дарованої Папою, але мав за жінку католицьку Констанцію, дочку угорського короля, одвічного ворога імперії Ромеїв. Онук Данила – Юрій I Львович, син католички – мав за жінку також католицьку – дочку польського князя Владислава Локетка. Він не тільки увінчав свою голову королівською короною від Папи, але й проголосив себе королем Русі.

Чи не досить цього, щоб викликали підозріння у Візантії? Отож, царгородські імператори і патріархи робили все, щоби спадкоємцем київських державних і церковних традицій стала колишня колонія київської держави-імперії Володимиро-Суздальщина, а не питома Русь – Галичо-Волинь з її євроцентричними комплексами. Те, що константинопольські патріархи вперто і довго іменували володимирсько-московських митрополитів «київськими», виразно це засвідчує. Можливо, дехто з митрополитів (як, наприклад, галичани Кирило II та Петро Ратенський) не дуже радо покидав рідну Русь і йшов на Залісся, але в ті часи треба було мати нечувану мужність і неабияку відвагу духа, щоб не підкоритися волі патріархів, які їх благословили і висвячували. За такий непослух негайно слідували анафема і прокляття. Для людини середньовіччя це означало духовну смерть. От і мандрували вони на північ, в чужі краї, служити чужим державним і церковним інтересам.

(Продовження у наступному номері)

з історії Церкви

Андрей Шептицький в боротьбі за українську державність на початку XX століття

Слід зауважити, що уряд ніколи не планував втілювати його в життя. За цим проектом Галичина мала отримати самостійність в управлінні всією територією, а президент ЗУНР ставав намісником Галичини; кандидати на посади всіх старост та керівників галицьких урядів вибирались з-поміж українців; натомість поляки залишали для себе місце їх заступників; справи адміністрації, культури, судочинства на цій території мали належати до автономних справ краю під управлінням намісника та власного сейму; на центральний уряд у Варшаві покладалося вирішення військових, політичних, торговельних питань, встановлення зв'язків із зарубіжними країнами.

Однак переговори Тита Войнаровського з Євгеном Петрушевичем і членами уряду ЗУНР не дали позитивних результатів. Пропозиції поляків українці відкинули, сподіваючись, що Антанта вирішить галицьке питання на їхню користь. Євген Петрушевич заявив, що уряд ЗУНР не може вести переговори з поляками щодо майбутнього Галичини, оскільки ця територія перебуває під владою головних держав Антанти, і лише вони можуть вести такі переговори. За даними Міністерства закордонних справ, Тит Войнаровський провів розмову з професором Степаном Дністрянським та політичним діячем Осипом Назаруком. Народним Комітетом Української Трудової партії у Львові було вирішено ухвалити резолюцію, яка б зобов'язувала Євгена Петрушевича сісти за стіл переговорів із польським урядом.

До боротьби за остаточне розв'язання проблеми східних кордонів Польщі та санкціонування приєднання Галичини долучилася і Католицька Церква. У червні 1921 року на засіданні католицьких єпископів у Кракові було ухвалено провести найближчим часом спільний з'їзд із греко-католицькими єпископами, на якому обговорити питання подолання незгод і усунення конфліктів поміж поляками та українцями, що стало б основою польсько-українського порозуміння.

Подібну думку висловив і Григорій Хомишин у розмові зі Станіславівським воєводою Юристовським у грудні 1921 року. Єпископ вважав, що для розв'язання конфлікту між польським і українським населенням, а цим самим і вирішенням галицького питання, спричинилося б значною мірою порозуміння поміж польськими й українськими єпископами. Поштовхом до цього міг стати спільний з'їзд польських єпископів та українських греко-католицьких ієрархів, рішення якого вплинули б і на священників, і на віруючих. Однак, зазначав Григорій Хомишин, пропозиція з'їзду повинна виходити від папського нунція у Варшаві. При цьому єпископ звернув увагу на те, що польсько-українському зближенню значною мірою посприяла б втрата українцями надій на здобуття власної держави з допомогою західних країн, на яку вони розраховують. Григорій Хомишин також закликав польську сторону змінити своє ставлення до українців, наголошуючи, зокрема, на тому, що на перешкоді зближенню обох народів стоїть досить «дратівливий тон польської преси» щодо ставлення до українців.

Ідею з'їзду єпископів підтримало Міністерство внутрішніх справ Польщі, яке в листі до Міністерства віросповідань та загальної освіти від 17 березня застерігало, що з'їзд необхідно провести не для «подолання національних антагонізмів», а з метою вирішення поточних релігійних проблем.

Орест Красівський, доктор іст. наук, професор, ст. наук. співр. Інституту політичних і етнонаціональних досліджень НАН України (м. Київ)

(Продовження у наступному номері)

Скільки пам'ятав себе Максим, жив він завжди з бабусяю Мотрею. Бабуся добра була, турботлива. У Бога міцно вірила і людям завжди добро робила. Та от лихо: внук не в неї пішов. Злий виріс, жорсткий. Нікого не любив. Начебто увесь світ винен, що в нього батька та матері немає. Уже як стара Мотря намагалася, щоб він ні в чому нестатку не мав! І господарство міцне в неї було: і садок, і город, і курочки, і корова, і поросля. У хаті завжди чистота, порядок. Вдягнений-взутий хлопець не гірше за інших. Та тільки все йому не в радість. Ніколи по господарству бабусі не допоміг. Прийде, поїсть смачно та ситно, а звідки ця їжа береться, і не задумувався.

Виріс хлопець високий, красивий, сильний. Ім'я своє Максим не любив, на іноземний манер Максом звався.

Люди його боялися. Йде по вулиці, ні з ким не привітається. Якщо діти на його шляху загралися — стусанами розжене, якщо дівчина зустрілася — лайкою скривдить, якщо стара людина йде — дороги не вступить. Від нічого робити деревце зламає, та в суцідську кішку камінь кине, та з хлопцями біжку заведе.

Дуже горювала Матрона, що онук таким виріс. Перед людьми соромно, та й самій гірко; стане, бувало, на коліна перед іконами, плаче, за онука молиться. А він, як по-тійтє це, насміхається:

— На городі мало спину гнула? Тепер отут кланяєшся? Де Він, Бог твій? Не бачу щось! Від такого суму занедужала Матрона. Одного разу зовсім зле їй стало. А онук гуляє десь. Нарешті, близько ночі вже, з'явився. Здивувався спершу: піч холодна, у кімнаті не прибрано. А бабуся лежить бліда, ледве дихає. Підійшов до неї Макс і вперше у житті злякався:

— Бабусю! Ти що?

— Помираю я, милий, пожила вже, вистачить...

— Бабусенько! Ти не вмирай. Як же я?!

Зрозумів отут хлопець, що немає в нього на світі нікого дорожчого за цю слабку бабусю. На коліна став, запитусь:

— Може, тобі води дати? Чи по лікаря збігати?

— Не треба. Великдень підходить... От якби священик поблизу жив, посповідав би мене перед смертю. А більше вже нічого не треба...

— Та у тебе ж і гріхів немає! Ти — найдобріша, найкраща.

— Гріхи, онучку, у всіх людей є.

Згадав Макс своє життя нікудишне.

— Бабусенько, ти пробач мені, я тобі багато горя приніс.

— Вибачаю, милий. Та тільки треба ще, щоб і люди тобі вибачили, а головне — Бог.

З такими словами вмерла стара Матрона. Тужливо, страшно Максимові.

Вранці сусідки зібралися. І усі на нього з осудом дивляться: "Довів стару! Подивимось, як тепер впорасься!..."

Поховали бабусю. Залишився Макс у домі сам. А все

останні слова бабусині на думці в нього. "Як це в Бога прощення просити?" — думає. Підійшов до ікон, постояв. Здається хлопцю, що святі на нього суворо дивляться, з осудом. Ох і страшно! Зрозумів Максим, що Бог дійсно є і що прогнівив він цього Бога дуже. А що робити — не знає.

Пішов до баби Агафії — її усі в селі молитвенницею кликали. Агафія спершу і двері йому відчинити боялася, а як довідалася, навіщо прийшов, перехрестилася, заплакала і говорить:

— Йди до старця, що в дрімучому лісі в маленькій хатинці живе: він тобі скаже, що робити.

Вирушив Максим у дорогу. Нічого із собою не взяв, тільки хліба шматок у кишеню запхав.

Довго йшов, через села, поля і просіки. Дістався нарешті до лісу дрімучого.

"Як же хатинку шукати?" — думає. І бачить диво чудне: ніде в лісі квітів не видно, а уздовж однієї стежинки дзвіночки ростуть, тихенько хитають голівками, шелестять, навіть начебто дзенькають. Пішов Максим по стежині цій і вийшов на галявину. Галявинка маленька, а на ній стара хатинка стоїть, зовсім крихітна.

Пасхальна Свічка

Вітаємо Ювілярів!
У квітні святкують ювілеї:

15-річчя священства — о. Омелян Василюшин (07.04)
15-річчя священства — о. Зіновій Курилець (07.04)
15-річчя священства — о. Павло Менделюк (07.04)
15-річчя священства — о. Степан Яхимець (07.04)
15-річчя священства — о. Михайло Яцишин (07.04)
5-річчя священства — о. Василь Вільчик (07.04)
5-річчя священства — о. Юрій Саквук (07.04)

40-річчя уродин — о. Володимир Крушельницький (12.04)
35-річчя уродин — о. Андрій Березівський (22.04)
35-річчя уродин — о. Ігор Дмитерко (23.04)
35-річчя уродин — о. Іван Гарат (28.04)

Постукав Максим. Вийшов до нього дідок — борода аж біла, спина зігнута, а очі — ясно-блакитні.

— Чого тобі, юначе? — запитусь.

— Розкажи мені, старче, як у Бога прощення заслужити?

— І що ж ти накоїв такого, що Божого прощення шукаєш?

Розповів Максим старцеві про усе своє життя несправедливе, про те, як бабусю не шкодував, старих та слабких кривдив.

Серйозно слухав старець, не перебивав. Помовчав, помолвився в хатинці і говорить:

— Багато гріхів у тебе. Багато потрібно помолитися і каятися. На, ось тобі свічечка чудесна. Свічка не звичайна, а запалена від Благодатного вогню, що в Єрусалимі на Великдень сходить. Коли вона згорить, тоді тебе і простить Бог.

Здивувався хлопець, думає про себе: "Подумаєш — свічка згорить! Та вона згорить перш, ніж я з цього лісу вийду!" А старець начебто його думки знає, посміхається, простягає Максимові свічу запалену. Узяв той її в руки і здригнувся: свічка — тверда і холодна, ніби кам'яна. Говорить йому старець:

— Свічка ця — як твоє серце. А повинне серце як м'який віск стати. Йди з Богом!

Йде Максим назад, обережно свічу в руці несе і дивується: свічечка ж не згоряє! Горить яскраво, а меншою не стає!

Ось вже і вечір настав. Швидко потемніло в лісі. А свічечка добре на дорогу світить. Від її вогника і на душі ясно. Чує раптом Максим, пищить начебто хтось чи стогне. Озирнувся. Посвітив під порожню ялину, а там — зайчика в капкан мисливський потрапила. Плаче. Подумав хлопець про її зайчаток і відразу своє сирітство згадав. Обережно відкрив капкан, дістав зайчику. Вона тремтить уся. Потримав він її в руках, погладив та й відпустив у ліс, до дітей. Раптом бачить: крапелька воску зі свічки в траву покотилася.

Далі пішов. Чує: птахи переполох влаштували, кричать, крилами ляскають. Дивиться: із гнізда пташеня маленьке випало. Батьки літають навколо, переживають, а зарадити лиху не можуть. Дбайливо підняв Максим пташеня, посадив у гніздо. Та ще хліба покришив. Ще крапелька начебто злізла, зі свічечки впала.

Йшов Максим довго, не поспішав, свічу загасити боявся. По дорозі багато добрих справ зробив. І мурашник поправив, і хлібом з оленятком поділився, і лисицю від пташиного гнізда відігнав. Свічечка начебто тепліша стала, розмірзлася трішечки.

Вийшов з лісу. До села підійшов. На краю стара хатинка стоїть, крива вся. Вирішив Максим попросити води напитися, постукав. Ніхто не відповідає. Штовхнув двері, увійшов. Темно в хаті, холодно.

— Є тут хто? — запитусь.

— Є, добра людина, — відповідає йому слабкий голос з печі.

Дивиться Максим: лежить там бабуся маленька, старенька, зморщена вся. Шкода йому стало, поцікавився:

— Ти що, бабусю, хворієш?

— Хворію. Давно вже не встаю.

— А що ж у хаті так холодно?

— Та ж і вогню в мене немає, і дров наколотити не могу. Якби зігрітися — поправилася б...

Поставив Максим свічу свою під іконою, у двір вийшов. У комірці і дрова, і сокира знайшлася. Наколов дров, від своєї свічечки запалив, прогрів піч. Води наносив, зварив юшку, бабусю нагодував. А та і справді поправлятися почала, навіть сісти змогла. І так вже хлопцеві за його доброту дякувала, що йому ніяково стало. Зібрався він в дорогу. Узяв свічечку, дивиться — а вона вже майже наполовину згоріла.

Пішов він знову через села, поля і просіки. Піднявся на гірку, за якою — рідне село його. А на гірці дітлахи гралася. Як побачили Максима, впізнали, відразу врозтіч кинулися. Боялися, що знову почне він їх стусанами пригощати. Так прикро, гірко стало хлопцю... Так нічого не поробиш сам і винен.

Раптом бачить — усі діти розбіглися, а одна дівчинка, найменша, за корінь зачепилася, коліно розбила, сидить і плаче. Підійшов до неї Максим, заспокоїв. Подорожник до ранки прив'язав. Узяв на руки і поніс додому. Люди в селі бачать: що таке? Максим же по вулиці поважно йде, обережно. В одній руці палаючу свічу несе, а іншою дбайливо дитя до себе притискає. Зустрічним усім кланяється. І вони йому кланяються, посміхаються. Доніс маля до будинку, назустріч мати її біжить, стривожена. Глянула йому в очі, заспокоїлася, повела додому дочку. Подивився Максим на свічку, а її уже половини немає.

Думав до себе в хату йти, та раптом до храму повернув. Начебто ноги самі його вели до білої церкви, що на найвиднішому місці в селі стояла. Зайшов з побоюванням, адже востаннє в церкві з бабусяю зовсім маленьким був.

Так добре в храмі! Красиво, спокійно. Ікони дивовижні, і всюди на золочених підсвічниках свічі горять. Поставив Максим і свою свічечку. І раптом стала вона танути. Ніби сльозами м'який віск скапував.

Підняв Максим очі на ікону Воскресіння, а Господь начебто до себе кличе! Подивився на святого, а він так ласкаво на нього дивиться. І очі блакитні, ясні, як у лісового старця.

Попилися раптом сльози в хлопця. Здавалося, не з очей вони течуть, а із самого серця. Так спокійно, світло на душі стало. Підійшов Максим до найбільшої ікони, де Господь-Вседержитель зображений, став від усього серця прощення просити. Усе, що було на душі, розповів. Подивився на свічу, а та вже і згоріла вся.

З храму додому він пішов. Роботи по господарству багато. Поки його не було, Агафія доглянула. Став Максим хазяїном. Усі дивуються: молодий зовсім, а справляється. Ще і сусідам допоможе, якщо слабший хто. Доброті його люди дивувалися. А перед іконами завжди в нього свічі горять.

Висловлюю щире співчуття працівникові архиєпархіальної газети «Мета» о. Тарасові Крупачу та його родині з приводу передчасної смерті батька — Ярослава.

Хай Всемилостивий Господь упокоїть і до праведних причислить душу переставленою, а зажураєній родині подасть розраду та душевний мир. Молюся за упокій його душі і поручаю її опіці Пресвятої Богородиці.

✠ **Ігор**